

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 24 Cor.
Pe jum. an . . . 12 "
Pe 1 lună . . . 2 "

Nr. de Duminecă
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDAȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se lua-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Tara teroarei politice.

III.

Am arătat cine terorizează naționalitățile. Cu slovacii se face însă și o îngrijitoare excepție: îi terorizează și prelații. Slovacii n'au adică prelați din neamul lor, nici organizare bisericească națională. Prelații cari ajung printre ei sunt deci ori niște renegați ca Baltik, ori niște demoralizați cum a fost Bubics, ori perversi cum este Párvy dela Sepuş.

Despre acesta din urmă iată ce scrie »Népszava« dela 31 Octombrie:

»Şeful ierarhic al preotului (Hlinka), pe care »Népszava« l-a arătat pe vreme lumii mari că e pervers, homosexual și care a lăsat să se usuce pe dânsul această acuză gravă, — așa dar episcopul de Sepuş vroind să facă servicii guvernului »național«, a destituit pe preotul din Cernova. Poporul din Cernova, care duce dorul bisericii și a preotului, se alipea de fostul preot și n'a vrut să lase alt preot în biserică nouă. N'a vrut să rabde, ca guvernul care oprimă naționalitățile și perversa aulă episcopicească să nimicească pe preotul care a apărat drepturile nației slovace«.

Momentul acesta nou e de mare însemnătate. El adaugă încă o zală la şirul început prin prigonirea lui Jedlicska și Juriga... Prelații unguri ai bisericii catolice s'au dat unelte în mâinile guvernului pentru zdrobirea naționaliştilor slovaci.

Efectul imediat îl văzurăm: în Cernova slovacilor nu le mai trebuie preot ungur, ci au preferat să înmormânteze victimele teroarei politice fără ceremonie bisericească.

Este, fără îndoială grav acest caz.

În şirul atâtor fărâdelegi și acte de teroare selbatică, memorabilă are să rămână însă îndeosebi crima dela Pánade... În sfârșit și noi și lumea cultă nu rămâne surprinsă când aude de isprăvile jandarmerești. Bestialitate și selbăticie ajung sinonime cu »jandarm«.

La Pánade pacinicii cetățeni au fost măcelăriți însă de honvezi, putere în stat, una din garanțiile ordinii publice și apărătoare a hotarelor țării.

Și s'a comandat vărsarea de sânge nu de vre-un soigăbirău cu porniri dușmănoase față de români, ci de un căpitan care poartă pajura și epoletii M. Sale Monarhului.

La Cernova încă tot se mai poate invoca un pretext: poporul s'a adunat ș'a stat în drumul preoților trimiși de episcop sub escortă jandarmerească. Regulamentul de serviciu al jandarmeriei dă apoi latitudine mare în ce privește folosirea armelor: să tragă când li-se pare că vieața le este în primejdie; și un jandarm bestie și căne poate zice și crede că este primejdii în față ori cărui slovac ori român!

Regulamentul miliției nu are însă această latitudine. Asupra poporului miliția n'are

voie să tragă ori să se năvălească decât în cazuri grave, anume precizate, când poporul e în plină revoltă. La Pánade vitejii honvezi au intrat însă în curțile oamenilor pașnici, chiar în odaie, și acolo i-au străpuns cu baioneta; p'un român l-au tras jos de pe carul cu fân. Au străpuns chiar femeii.

Un batalion întreg umbla ca turbat prin satul mic, care n'are mai mult de 200 bărbați, care, prin urmare, chiar dușmănie de-ar fi arătat, ce primejdie putea fi pentru batalionul înarmat cu Manlicher?!

Tot cam așa s'a întâmplat și la Cristian, unde voinicii de husari au plecat dela cazarmă înarmați asupra românilor cari își petreceau liniștit la mesele din birtul mare, să răsbune, vezi Doamne, nu știu ce rușine pățită d'un husar...

La Pecica aceeași infamie: jandarmul a ciopârțit cu sabia, vrând să răsbune astfel »ideia« pe care românii o nesocoteau jucând — românește.

Intr'un stat de drept nu-i permis să se facă astfel de infamii, ori dacă se întâmplă, se dau îndată comunicate, se fac de urgență anchete și cei păcătoși își iau iute pedeapsa... Jakob, căpitanul dela Pánade și Român, jandarmul dela Pecica, mare minune însă dacă nu vor fi avansat deja d'atunci.

Se potrivesc de minune deci și asupra acestor cazuri următoarele cuvinte ale ziarului socialist »Népszava«:

»Noi susținem, și cu noi întreaga lume cultă, că asasinii poporului din Cernova sunt aceia, cari în țara asta sub deviza sunătoare de »dominație națională« susțin aici cu succes o bucată de Azie, o epocă feudală. Aleșdul, Cernova și alte câmpuri de luptă vestesc această dominație națională, de care popoarele Europei se întorc cu dispreț și scârbă«...

Reprezentanții acestei dominațiuni sunt în dietă. Clubul național să-și facă datoria și la proxima ședință să interpeleze!

Măhnire mare între patrioți. Presa maghiară scrie cu multă amărăciune despre numele rău ce au Ungurii în lumea mare și mai ales despre batjocura și disprețul ce s'a manifestat în presa străină din incidentul măcelului dela Cernova. Se înțelege, în loc să certe pe autorii atâtor crime și fărâdelegi, ne acuză pe noi, naționalitățile cari prin »agenții« noștri le-am scos ungurilor »nume rău«. Invinuirea asta a presei arată incorigibili pe educatorii neamului unguresc. Și mai îngrijitor e, că ziarul de căpetenie al lor, »Budapesti Hirlop« (dela 1 Noembrie) dă acest exemplu de rătăcire și intoleranță.

Într'un articol de fond ne acuză adică pe noi, numindu-ne calumniatori ai țării (?) și neamului unguresc, iar pe ceice se revoltă, în străinătate, de crime ca cele dela Cernova, îi numește răutăcioși și gugumani. Vom reveni.

Oamenii învățați și popoarele oprimate.

De dr. V. Meruțiu.

Se pare, că oamenii învățați nu cunosc margini în cugetarea lor. Mintea lor se avântă spre înălțimi nemăsurate, ducând cu sine lumină.

Munți și văi, deșerturi și oceane, și nici chiar stelele văzduhului nu s'în stare să contenească zborul minții omenesti.

Ce pot face înaintea acestora hotarele politice, ori omul animal înarmat până în creștet? Pușca nu bate înălțimile cugetării, iar hotarele politice, în fața ideilor sunt garduri neputincioase.

Atât de imens fiind domeniul minții lor, ei făuresc idealuri neatînse, cari dau suflet omenirii.

În această lume mare a cugetării, care îmbrățișează pământul și-și trimite săgețile de lumină departe în univers, însăș omenirea numără puțin; cu cât mai puțin încă niște popoare, niște neamuri amărite, cari se zbat în uitarea sorții, popoarele străine pe pământul străbunilor lor, popoarele abia tolerate în țara lor.

Artiștii, poeții cântă stelele cu cerul albastru, freamățul codrului cu murmurul vâlcetelor zăgrăvesc o lume ideală și, când au nenorocirea de a se deșteptă pe țărână, se izbesc de o realitate, ce-i sufocă. În această vâlmășeală nu oricine înțelege suspinul celorce gem, al popoarelor robite.

Marii savanți trăiesc de asemenea într'o lume, din care numai cu vârful picioarelor ating pământul. Pentru ei oamenii sunt tot așa niște viețuitoare, cași celelalte multe, cari se târesc pe pământ.

Și câtă vreme toți aceștia, cei mai de seamă a omenirii, n'au vreme să se ocupe de mizeriile celor mici și slabi, să nu ne mirăm, că atâția mediocrii, cari duc gospodăria societății omenesti, calcă în picioare și strivesc pe cei buni și drepti, numai pe motivul că s'au mai slabi!

Tocmai de aceea noi, un popor, care ne cunoaștem soarta, trebuie să ne bucurăm, că s'au găsit oameni de înaltă cugetare, cari să ridice glasul în contra nedreptăților, ce se fac celor deopotrivă cu noi și nouă.

Aceta, ce a făcut marele Björnson și după el Tolstoi, e o revărsare binefăcătoare pornită din minte de înaltă înțelepciune și din inimă mare. E o răsplată a științei către omenime. Căci dacă s'ar fi găsit mai demult, ori n'ar încetă de acum să apară personalitate ca Björnson, care să desvălească înaintea lumii hotărâtoare pe marii farisei, cari predică în gura mare dreptatea popoarelor, iar acasă săvârșesc cele mai mari nedreptăți și tiranii față de aceia, asupra cărora s'au făcut stăpâni cu forța, — atunci aceste popoare sfâșiate și nesocotite n'ar avea o situație mai grea decum aveau popoarele cucerite de horde sălbatică, cu mii de ani mai înainte.

Björnson și Tolstoi au spus câte un cuvânt, care a avut răsunet și peste hotare și totuși nu va spune nimeni, că au pierdut din valoarea indeletnicirilor lor. Să zicem chiar, că au făcut un moment politică, nu însă o politică de învrăjbire, ci o politică universală de umanitate.

O astfel de politică, măcar din când în când, n'ar scădea din valoare nici unui învățat.

Are și țara ungurească oameni cu multă carte, cari n'au prețuit să facă și politică, însă o politică de ură și de prigonire în-contra acelor, ce au mângâierea de a nu să fi născut maghiari. Aceștia ori câtă carte ar acumula, nu sunt vrednici a se apropia de altarul științei, care trebuie să lumineze pe toți deopotrivă și care nu poate să slujească decât adevărul și dreptatea.

Aceștia sunt fariseii, cari profanează sanctuarul științei.

Căutați acolo, între acei ce predică pe catedrele universitare, și câți de aceștia nu veți găsi.

Drept aceea dl Apponyi, care trece de apostol al ungurimei, nu trebuia să-și aleagă două roluri extreme, de împăciuitor și în aceeași vreme de oprimator al popoarelor. Nu trebuia să se amăgească cu credința, că în toată viața sa va putea să săvârșească în țara sa aceea, ce săvârșește, fără să fie demascată.

Și tocmai dânsul, care acasă se încunjură cu baionete, nu se cade să se plimbe în străinătate cu ramură de maslin, — expulzată din țara lui.

Acasă deci, acasă să vadă de pace apostolul Apponyi, de pacea popoarelor sale! Dar nu ca în trecut și chiar ca astăzi, când seamănă ură.

Drept e să se pretindă aceste, dar nădejde să n'avem.

Căci cine e obișnuit să semene vânt, nu se mai desvătă.

Dar are să secere furtună.

Infrângerea noastră.

Cine poartă vina?

Când cazi cu glorie, nu te doare ca și când cazi cu rușine; ziua de alegere a fost pentru neamul nostru »Sedan«-ul românesc.

Noi nu ne-am așteptat la astfel de înfrângere, dar nici oficioșii la atâta izbândă.

Terorismul a fost mare în adevăr, dar un individ conștiu de dreptul său — cu atât mai puțin un popor — nu-l poți teroriza, dovadă eclatantă că nu avem școală politică, nu ne cunoaștem drepturile, în urmare nici binele ce poate izvorî din exercitarea liberă a dreptului de cetățean ce îl avem, stând în fața urnei de votare.

Când poporul român va fi în clar cu ceea ce săvârșește la o astfel de alegere, nu este putere omenească să-l poată intimidă.

Reușita alegerilor dietale ne-a făcut cam prea încrezuți în fața alegerilor acestora, și tot această împrejurare a împințat opoziția la luptă strâșnică, premeditată și sistematică pentru cucerirea cercurilor, întâi că aveau răcoare de opoziția noastră din trecut — care putea să crească — a doua e vorba de ciolane.

Alegerea a mers deci cam pe corteșite, noi n'avem decât puterea cuvântului și a faptei și o doză de indolență, calitate specifică a noastră, iar opoziției i-a stat la îndemână fel de fel de organe și mijloace de corteșire, cu cari pe țărani i-a sedus și momit iar pe cărturari în mare parte i-a intimidat și menajat.

Să mărturisim deci adevărul și să recunoaștem că dacă preoții și învățătorii noștri ar fi luptat în mod cinstit, n'am fi căzut atât de rușinos.

Până când legea ne dă nouă drept de vot, ni se garantează și dreptul de a ne lupta în cadrul legii pentru crezul nostru politic, e prin urmare laș sau ignorant acel preot și învățător, care nu cutează să lupte pentru dreptul său, sau nici că știe că ce

drepturi și datorințe are ca plebs contri-buens și ca cive al statului.

Să zicem — cu puține excepții — mea culpa și să recunoaștem, că nu tăria contrariului fără lașitatea noastră ne-a adus această pacoste.

De ce au răușit Șiria, Agriș, Otlaca în parte și Cermeiul? Pentru că sunt cercuri deși nu total, dar în mare parte organizate și disciplinate.

Ne lipsește aproape cu desăvârșire organizația și disciplina de partid politic.

Căderea noastră în Ghioroc, Zărand, Comlăuș, Târnova, Pâncota, Socodor, Tauț, Jenopolea și mai spre Orient însămnă capitulare rușinoasă.

Să ne închipuim că am triumfat în toate cercurile, unde suntem în majoritate — la ce contrarii s'au și așteptat — și apoi să vezi respectul organelor administrative față de poporul român, acasă, în officii, în congregație scurt în toate fazele vieții noastre; căzând aproape pretutindenea ne persiflează, nesocotesc, văzându-ne minoritatea politică în urma conduitei necualificabile, dovedite de astădată.

Școala politică adevăr că n-o poți face în preajma alegerilor, la aceasta se recere muncă intensivă care se și așteaptă dela conducători până când le place a se numi de atari.

Dacă numai din 3 în 3 ani ne vom scormoni rezultatul va fi același în veci și în acel caz nici că merită o soartă mai bună.

Dacă toți fruntașii s'ar fi îngrijit la timp să aibă popor cu care înșiși să își aleagă biroul în jurul prezidiului, n'am avea pe cine învinui cu mistificări.

Dacă la toate ocaziile i-s'ar explica țărânului ca dela votul său îi depinde bunăstarea, cred că nu s'ar lăsa intimidat nici de un funcționar, iar văzând în frunte cărturarii săi se însufleștește și îi urmează.

De încheiere observ că conducătorii din Agriș — fără excepție — s'au purtat cât se poate de rău, iar domnii preoți greco-

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Literatură pentru tinerime.

De Ilie Marin.

Săptămânile trecute mi-am revăzut biblioteca. Vorbesc despre ea ca despre o ființă vie. Am motiv să consider biblioteca drept o ființă însuflețită. Nu este ea esența, extractul a tot ce este bun sau rău pe pământ? Nu are ea influință mai mare — de multe ori — decât zece camarazi ideali? Și nu intrupează ea — alte dați — stricăciunea a o sută de locuri de Suburra? (Suburra, după cum știți, a fost cartierul cel mai detestabil al Romei).

Nu văzusem cărțile mele adunate la un loc mai bine de zece luni. În streini am luat numai o mică colonie din ele. Când eră să le aleg pentru streinătate, îmi venea greu, nespun de greu să resping atâția prieteni dragi, tovarăși ideali, fără de gânduri viclene, fără de vecinicul zimbet enigmatic în colțul gurii. Și acum, când le-am revăzut, îmi venea să înting brațele și să le strâng la piept. O nu, să nu credeți că exagerez.

Să vedeți, că am dreptate. Uite, închid ochii și îmi apare biblioteca înaintea ochilor sufletești.

Ce de minunăție, Doamne! Stau să îmi laud volumele adunate, săptămână de săptămână, precum își laudă argintarul lucrurile cele mai fine, lucrate în atelierul său. Imi plimb ochii peste rafturile pline, scutite de geamurile dulapului și dau de vechii mei cunoscuți. La dreapta despărțământul teatrului — istorii, piese teatrale, dicționare teatrale, legate frumos în legături solide. La mijloc revistele literare, colecțiile de cărți istorice referitoare la chestiunea română, mai la stânga clasici începând cu Shakespeare și sfârșind cu poeziile și proza lui Heine. Toate în vieșmânt de serbătoare. Nu lipsesc — firește — nici autorii noștri, ediții vechi, mai nouă, până la ultimele manifestații literare. Și colea într'un unghier dau de două duzine de volume mai prăfuite, mai roase de vreme și de întrebuintare.

Deschid dulapul și le iau în mână.

O, vechi amintiri, mă cuprindeți în mrejele voastre. Sunt primele cărți, pe care le-am citit ca copil mic. Ca și când mi-s'ar lua un vâl de pe ochi, văd mai bine. Mă zăresc cutreierând librăriile, trecând în revistă galantarele lor, băgând de samă orice schimbare din ele. De se mișcă o carte din locul ei, eu luam la cunoștință această zi de sfântul Dumitru a cărții. Stradele cele mai căutate îmi erau cele mai populate cu mai multe librării. Când plecam la plimbare steteam și plă-

nuiam, asemenea lui Hercul la răscruci: »S'o iau pe strada Vămii ori pe Târgul grâului? Pe Târgul grâului sunt 2 librării, pe stada Vămii numai una«.

Și bucuria mea de aveam zece creștari »bani de buzunar!« Alergam la librării mei, cari mă cunoșteau cale de-o poștă și îmi alegeam cu aierul unui Gurmand numerile din »Biblioteca pentru toți« sau din cărțile pentru tinerime.

Vedeți, cărțile astea le țineam eu în mână săptămânile trecute și mă cuprindea duiosia. Nu e atâta timp — de când le citeam și totuși — totuși...

»Robinson Crusoe« mă privește mirat de pe coperta îngălbinită. »Genoveva« cu cerboica sperioasă steteau să mă părăsească. O, prietenii mei, să încercăm să înțelegem legăturile noastre.

Am început să recitesc. Firește, cu alți ochi. Nu mai eram stăpân peste ochii naivi de odinioară, nici peste inimioara, care îmi svicnea la orice povestiri aventuroase, nici peste naivitatea sfântă de atunci.

Și a reușit operație până la un punct. Dedeam de nou loc fantaziei. Mă plimbam prin lună și stele. Cu cât erau urmele degetelor mele mititele de odinioară mai evidente pe filele de hârtie, cu atâta prindeam mai multă încredere în călătoria mea Jules-Verne-iană.

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală **HORGONY** recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară **HORGONY** după una până în două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală **HORGONY** nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacii. La târgulul să se ceară lămurit apa amară naturală **HORGONY**.

Proprietar: **Losér János**, Budapest.

orientali din Siria nici că au știut când se ține alegerea.

Ne-ar plăcea să auzim pe păr. A. Iancu din Zărand, în vremuri de pace e ușor a fi general.

Ce-am pierdut acum să recăștigăm în viitor cu glorie și ne vom împăca. *Tr. T.*

Alegerile în comitat.

Dela Cil. La alegerea de membri congregaționali, o luptă frumoasă au dus cilanii, când la sfatul și străduința bravului învățător Petru Moțocan și a tinărului preot Victor Faur, împreună cu mai mulți fruntași, au lucrat într'acolo, încât începând cu judele comunal până la cel din urmă alegător român toți au votat cu lista națională. Asemenea luptă frumoasă a purtat comuna Crocna, unde afară de 2—3 toți au votat cu lista națională.

Lista națională ar fi reușit necondiționat, cu toată purtarea scandalosă a preoților deja amintiți în »Tribuna« și »Lupta«, — dacă alegătorii din Almaș nu ar fi rămas acasă, în lipsa de organizațiune și buna înțelegere. Rău s'a purtat încă Mustești, nemai amintind pe alți păcătoși.

Cil, în 1 Noembrie 1907. Petru Barbură, alegător.

Din Boroș-Ineu. La alegerile congregaționale căderea partidului național în cercul Ineului e de a se atribui ineuanilor. La alegeri de aceste centrul hotărăște mai mult. Dacă centrul e tare și bineorganizat, îi răpește cu sine și pe cei îndoielnici din jur. Și nouă celor de pe sate ineunii ar fi avut datorința să ne dea curaj și putere; dar în Ineu nu ai putut vedea 10 oameni la olaltă, ci câte doi-trei se ascundeau pe ici pe colo ca cei păcătoși, în loc să fi stat ca o tabără întărită spre întâmpinarea și încurajarea celor din provincie. O popor frumos, poporul Ineului, în ce rușine ai putut cădea!... Rădica-ți fruntea și vezi, cum pășesc înainte pe câmpul de luptă frații tăi!... Tu stegar ar trebui să fii, și tu ești în rândul din urmă!... Lasă slugărnicia, că din aceea nu vei trăi! Nu te face unealtă unor pișiguși, cari răd de slăbiciunile tale... Ridică-ți fruntea și te deșteaptă popor ineuan, ca să fii vrednic de iubirea și cinstea neamului tău!

Apoi rușine ne-au făcut mocranii, moneranii și aldeștenii; rău împărțiți au fost gurbanii; încă și între șiculanii cei vestiți s'au aflat mulți rădăciți.

Ce să vă spun? Eram cu trup cu suflet poșindicul de odinioară! Aveam prietenii de călătorie pe Andersen, bătrânul cu părul alb și cu mâna proteguitoare, pe frații Grimm, pe sfătosul Ispirescu — pe care mi l'închipeai totdeauna cu literile de tipar în mână, gata să-și tipărească povestirea nădravă — și pe Creangă, stup de giume și de sănătate.

Nu se poate călătorie mai minunată! Nu există simțământ mai strălucit! Nu e mulțumire mai mare pe fața pământului! Să nu vă spăriați — superlativul acesta sunt îndreptățite. Incercați și dvoastre și veți experia același lucru.

Nu mi-a părut rău de timpul petrecut astfel. Mă aștepta mâncarea, dar aveam eu lipsă de nutreământul acesta prozaic, până când aveam mulțumita sufletească?!

A, și priviți — ian priviți, revistele mele din copilărie! 7—8 ani de zile! Câte nopți nedormite! Câte admonieri din partea părinților! Le ceteam din doască în doască. Ziua, în care îmi soseau în fiecare săptămână, era numită de mine »ziua revistelor«.

Și le țineam destul de curate. Numai aici am făcut un purceluș, dar l-am șters repede cu limba...

Dar vrednici sunt de toată lauda bocsăganii, răpsăganii și bărsanii...

Bocsăganii toți, în frunte cu protopopul unit și preotul neunit, în zori de ziua au plecat pe 10 căruțe la Ineu și la 8 ore au fost la locul de alegere.

Răpsăganii toți au stat cu însuflețire lângă candidații naționali.

Bărsanii mai toți s'au înfătoșat sub conducerea bravului preot Ioan Popovici, ca să-și dea votul pe cei din sângele lor.

Năprăznicia ciocoilor și slăbiciunea rătăciților ne-au făcut să cădem.

Dar eu am ajuns ca biruitor acasă, și mi-am salutat cu triumf bravii mei bocsăgani, pentru că ne-am făcut cu bărbăție datorința toți până la unul,

Bocsăg, 27 Oct. 1907.

Demetriu Nyistor,

protop. gr.-cat. român în Bocsăg.

Dela alegerea din Ciuciu. Referitor la alegerea congregațională din Ciuciu, unde lista candidaților naționaliști a căzut, ni se cere publicarea următoarei:

Declarație.

Subscrisul cu părere de rău trebuie să aduc la cunoștința publicului român rectificarea de față și anume: să arăt în »Tribuna«, că dintre învățătorii din cercul Ciuciu numai doi au votat cu naționaliștii, altul nu.

Eu din parte-mi aită dovadă nu cer, decât să se caute lista votanților însemnată cu creion roșu și vânăt, să se cetească și se vor cunoaște mai bine trădătorii.

Plescuța, 1 Noembrie n. 1907.

Zaharie Neamțu m. p.,
învățător.

Din raportul despre această alegere, publicat în nrul de Miercuri al ziarului nostru se vede clar că numele dlui Neamțu nu figurează nici între cei cari au votat cu lista naționalistă, dar nici între »trădători.« Va fi poate o greșală de condei a raportorului nostru. Dar nici dl Neamțu nu arată în »declarația« de mai sus, că dnealui pentru cari candidați și-a dat votul, precum nici nu arată cu numele pe cei doi învățători, cari au votat »cu naționaliștii«!

Așteptăm lămuriri din partea raportorului nostru.

Redacția.

Cum le priveam așa, mi-am adus aminte și! de istoricul bibliotecii mele. Tata avea o bibliotecă proprie. La început eram stăpân numai pe 2 cărți de povești. După ce le-am cetit am primit altele. Ce bucurie pe mine când am căpătat un dulăpior de lemn de nuc, cu perdeluțe verzi! Și ce satisfacție când am făcut constatarea, plin de dignitate: »Nu îmi mai e de ajuns dulapul de nuc!« Ca un intrus am intrat în biblioteca tatii. Mai întâi la locul pentru un raft. Și concurența ce-i făceam era periculoasă. Săptămânile se perândau — volum de volum — raft de raft — până ce am ajuns tovarăși — aliați, cari am legat pace reciprocă!

Ce erau învingerile camarazilor mei de prin curtea școlii, când se jucau cu »pila« sau în »gogole«, față de învingerea mea!

Timpuri fermecate!

Am ținut volumele astea ca niște moaște și le voiu ținea încă mult timp la locul de cinste. Să nu-mi luați în nume de rău că v'am povestit peripețiile bibliotecii mele. Să nu ziceți că e grandomanie la mijloc. O, nu, de o sută de ori nu!

Să vedeți de ce am povestit toate lucrurile astea. M'am gândit: să fac și eu o bucurie unui prieten de al meu. Am smuls cu putere brutală

Din Bihor.

Alegerea membrilor congregaționali din Ginta. Am cetit în prețitul ziar »Tribuna« subtitul »Responsabili« un articol de fond, în care se face responsabil pentru căderile noastre la alegeri guvernul și »frați de același sânge«.

E lucru vechiu, că guvernul e în contra noastră, de aceasta nu ne mirăm, însă ne mirăm și ne indignăm, când vedem, că »ai noștrii« lor își sapă mormântul.

Ginta e un cerc curat românesc, afară de comuna Ginta, unde sunt unguri, acest cerc alege de membri în congregație niște înflăcărați patrioți Somogyi Géza și Boros Mihály. Pentru candidații naționali dr. Iustin Papp adv. în Tinca și pentru harnicul preot Alexandru Papp din Căpâlna nu și-a dat nime votul.

Ei au căzut, rușinea nu e a lor, ci a celor români în frunte cu preoții și învățătorii, cari nu au voit a-i alege.

În preajma alegerii am mers în unele comune să consult, cum ar trebui și ce ar fi de făcut, ca să ducem la izbândă steagul nostru, am vorbit cu preoții și învățătorii, și rău m'am amăgit.

Mi-a zis unul »că poporul nostru e legat de domenii, de acolo capătă pășune, lemne și altele, eu deși mă lup, nu îmi urmează nimeni«. Altui iara »că vine notarul dimineața, adună pe alegători, le promite și le dă rachiu, îi duce cu el la urnă pentru străin«.

Conducătorii firești ai noștri *au dormit*, nu au manifestat nici o interesare față de alegere, ba încă era înfrățire între ei lângă pocale de bere... acest indiferentism domnește pe toată linia, căci românii noștri nime nu le explică de cauzele noastre, de drepturi, de datorințe..., ci merg acolo seduși, unde sunt mai bine adăpați. Oare cine poartă vina?

Notarul și judele cu administrația îi conduce, pe preot nu îl urmează nimeni, și că pentru ce nu-i urmează turma? ei vor ști mai bine...

S'au dus românii noștri, bine adăpați cu rachiu, și au dat votul pentru străin, căci doară acela știe ce ne doare, acela ne voințe binele.

Aceste rele trebuie sanate, când e cauză comună la o parte cu invidia, să lucrăm toți împreună, căci vremurile rele sunt... Pe popor să îl întărim sufletește, să îi arătăm calea, care să o urmeze. Mult trebuie să lucrăm, până ce îl vom face conștiu pe poporul nostru de drepturile lui. Preoții și învățătorii să fie în frunte și turma îi vor urma.

George Vereș,
teolog abs.

o carte, care era mai bine îngrijită, din șirul poveștilor și am dus-o unui prieten. Are doi copii, un băiat și o fetiță.

Când i-am spus prietenului: »Iacă, am adus în generașilor tăi ceva de cetit«, m'a privit în față cu prins de mirare.

— »Cum, de cetit?«

— »Da. Să aibă o distracție mai nobilă.«

Mi-a răspuns:

— »Încă nu i-am învățat cu așa ceva. Au destul cu lecțiile din școală«.

Am rămas ca căzut din cer.

— »Cum, afară de școală să nu cetească nimic?!

— »Ce să și măi bată capul... 'Or avea ei timp când vor fi mari.

L'am întrerupt.

— »Dar când vor fi mari o să-și dea silința înzadar să se farmece de frumseție astea, dacă nu le-au gustat cași copii mici!«

— »Ei bine, fie. Dar nu vor face ei mare ispravă!«

Nu vor face mare ispravă! Exclamația asta m'a lovit la inimă. Dacă tatăl lor vorbește astfel, cine să se îngrijească de sufletul lor plâpând?

A! Când vor fi mari! Dar atunci nu vor

Înainte de de-
jun, dacă beai
un jumătate de
poc al de apă
e mară o o o

Igmându

alui **Schmidthauer,**
stomacul și gura tăi aduce în
ordine în decurs de 2—3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac, intestine și de sânge, tot așa în contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, gălbinare, umflarea ficatului și fierii, diabetă, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne. Comandă se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komárom. Se poate căpăta în fiecare farmacie mai

bună și prăvălie de coloniale.

Prețul unei sticle mici 30 fil., mari 50 fil.; să nu se

confunde cu lă apă amară.

Reflexiuni.

O inimoasă doamnă română ne trimite următoarele reflexiuni, pe cari le publicăm cu plăcere pentru că ne bucurăm văzând cum și românțele se ocupă de afacerile naționale, parte pentru că exprimă și mult adevăr:

Am citit articolul de fond din nrul 227, și să știți că m'a întristat nespun de mult. Anume mă doare nedreptatea ce se face poporului român, acuzându-l mai mult pe el decât pe ceice merită acuza.

Bietul român abia acuma își trăiește pruncia. Apoi orice copil are lipsă neconținută de atenția și grija părinților săi. Ce fac însă părinții poporului? Se îngrijesc ei de bietul popor în tot timpul? Nici decum. Sunt chiar ca părinții ce nu se ocupă deloc de copiii lor, numai îi lasă în voia sortii. Se înțelege că astfel de copii cresc la întâmplare. Cea mai mare parte își însușesc moravurile. Părintele poate are lipsă ca scump copilul său să se poarte bine la o anumită ocaziune. Ca să poată obține asta, apoi îl ia cu lingușiri, cu favoruri, cu promisiuni, și așa îl înduplecă la ascultare. Cum a trecut timpul în care avea lipsă de ascultarea copilului, îl lasă iară în voia sortii. Așa fac și conducătorii poporului, onoare excepțiilor. Câtva timp, cât are lipsă de ei, nu o mai slăbește din »dragă frate«. Bietul popor e tot speranță, că doar, doar acum vine apropierea între el și conducătorii lui, și după ce trece timpul în care el, poporul și a făcut datorința, ian' spune-mi cine mai are grijă de el? Dumnezeu și străinii. Da, străinii! Că domnul de român vorbește cu el din spatele calului, ori nici nu stă de fel de vorbă cu el. Și trebuie să fie așa. Noi toți suntem de vină la asta, începând de jos până sus.

Vina noastră cea mare este că umplem lumea de proletari. Are un popă copii? Doamne ferește să facă din ei alta decât iară cel puțin popă. Are dascălul copii, iară așa. Are avocatul, tot așa. Apoi vezi cu asta unde am ajuns.

Institutele noastre culturale nu să caute și să vindece răul acesta, dar încă îl propagă și mai mult. Uite la teologie și preparandie. Câți copii cad la școlile străine, pe toți îi duc la teologie și preparandie, că de popă și dascăl sunt buni. Apoi te miri că nu avem caractere!

Cunosc și eu multă lume, care de se făcea un măiestru ori negustor ar fi fost om la locul lui. Ar fi trăit în cercul lui de judecată și își avea mintea și inima la loc. N'a fost om ca să trăiască după carte, se vede și din aceea, că a căzut la toate școlile. Însă ambiția părinților ca

copilul lor să fie domn, cu toate că e prost ca noaptea, îl jertesc. Apoi se întâmplă de în sat au câte un favorit și popa și dascălul, hai cu el în teologie sau preparandie. Nu caută că oare bine e pentru națiune, ori nu? Nu caută să studieze caracterul lui, ci au grije că e copilul cutărui și cutărui om cu stare din sat dela ei, și nu-și deschide nime ochii să vadă cât rău se face cu asta.

De regulă ceice au favorizat pe respectivul, trag scurta, că acela se trudește să ajungă în satul lui de preot ori învățător și apoi se încep intrigile și dușmăniile. Aci e păcatul mare a instiutelor noastre. Acolo ar trebui să se facă cernerea. Atunci desigur că nu am ajunge la dezastre ca ziua de 24 Octomvrie. Caută toți să fie cu inimă către români totdeauna și nu să aibă considerații că e copilul cutărui om de frunte. Trebuie menajat.

Cu asta numai rău fac și cauzei naționale și respectivilor. Invețe toți că e bine. Dar apoi meargă plugarul care are avere și își lucre câmpul. E cea mai mare fericire a fi plugar, și dacă a mai învățat ceva, cu atât mai bine știe prețului ogorul ce l-a lucrat cu mâna lui. Cu atâta simte mai mult poezia naturii. Dar dacă noi îl facem să disprețuiască pământul și natura. Apoi cum vom face să simtă pentru națiunea lui. Așa se fac renegații. Așa se fac caracterele slabe, cari te vând în tot momentul pentru interesele lor personale.

Nu ar fi mai frumos să ai mulți plugari ca Lazarescu din Șiria și ca Ioan Vasii din Satumic. Aceia ar muri mai bine decât să tradeze cauza națională. Preoții însă își tem congrua. Că vezi și moșii și părinții lor și-au crescut copiii cu congruă.

Când iai istoria noastră în mână și vezi fâlnicia cu care se puneau preoții în fruntea poporului și erau tot în frunte și nici când în coadă, te cuprinde mila și durerea de viitorul nostru, te cugeți că oare cum se poate de am decăzut așa? Apoi câte speranțe se leagă și de inteligența noastră, și tot a fost vis și te îngrozești de realitate. Și crezi că poporul nu te vede toate acestea? Le vede și se scârbește și el că ce a putut naște din părinții plini de poezie și idealism. Că trebuie să știi, că nici un popor nu e idealist ca românul. El care a trăit în munți și cunoaște frumseța sălbatică a naturii și el care trăiește în câmpiile pline de poezie duioasă, să vadă că ce monstru a născut.

De aceea nu acuza poporul, ci acuză pe cei ce merită să fie acuzați. Trebuie să se facă cernerea și încă prin sită deasă, că numai așa mai

putem avea speranță de un viitor frumos și curat.

Strămoșii noștri au știut să fie săraci, dar de omenie. Oare noi să fim mai slabi? Să sperăm că ne vom trezi din somnul de moarte în care am căzut. Că desigur la asta a cugetat marele Andreiu Murășanu, când a strigat cu desperare: »Treziți-vă!«

Dați sfat tuturor să caute numai binele viitorului românilor și să nu se cugete numai la persoana lor. Mă credeți că mulți o să primească sfatul. Și atunci nu va alerga poporul la străini, ci numai la ai lui. Să caute toate momentele fiecare de a trăi între ai lui și a-i sfătui totdeauna, nu numai când îi arde la degete.

L u g o j, în 27 Octomvrie st. n. 1907.

Silvia Vidu.

Din România.

Congresul agronomic. Ziua II-a. Ședința se deschide la orele 3, sub președinția dlui S. Radianu.

Se da citire scrisorii dlui Haret, care se scuză că nenumăratele sale ocupațiuni îl împiedică să asiste la interesantele lucrări ale congresului.

Di președinte da citire apoi următoarei telegramme, ca răspuns la telegrama trimisă de congresiști M. S. Regelui:

»M. S. Regele, mulțumit de a vedea întrunit al doilea congres al absolvenților școlilor de agricultură, mă însărcinează de a vă aduce înnaltele Sale mulțumiri, pentru omagiile de devotament și credință nestrămutată ce-i păstrează personal și pentru sentimentele de profundă mahnire ce-i prezentați cu ocazia doliului Augustei Sale Familii.«

Aghiotant, Baranga.

Au luat cuvântul în această ședință: Dl Anastasiu, vorbind de viticultură; Radianu, vorbind despre îngrășământul agricol; Dl Nicolescu, directorul serviciului agriculturii, da interesante deslușiri asupra acestei chestiuni; Dl Popovici-Lupa vorbește despre grânele noastre și calitatea lor;

Apoi, dl Vasilescu își dezvoltă conferința sa, despre comptabilitatea agricolă.

Discuțiile asupra acestei chestiuni vor urma astăzi.

Ședința se ridică la ora 5.

Ziua III-a ședința se deschide sub președinția dlui Radianu.

Se da cuvântul dlui Constantinescu și dezvoltă conferința sa despre islazuri.

avea dragoste de cetit, fiindcă nu le-a fost infiltrată în copilărie din partea părinților. Cum vreți să se desvolte un spirit ales, dacă e nădușit din leagăn?

Și credeți că e singur prietinel meu cu principiile astea? Credeți, că numai el își uită de datorințele sfinte față de viitorul neamului? (Da, viitorul neamului!) Căutați-vă conștiința, voi tați și voi mame și răspundeți!

Am sta noi atât de rău dacă ne-am îngrijii să ne creștem copiii?

Nu vedeți? — e clar ca lumina soarelui — dacă copiii voștri nu vor avea hrană sufletească cinstită, nu vor putea să prindă dragoste mai târziu de literatură, de artă, de cariera lor. E un principiu pedagogic, care și e și rușine să-l mai invoci, atât e de banalizat și de sine înțeles.

PS. Am scris rândurile acestea cu prilejul apariției unor publicații nouă pentru tinerime. În Sibiu apare de un timp încoace în editura »Luceafărului«, o mică bibliotecă pentru tinerime, intitulată »Biblioteca copiilor și a tinerimii«, sub direcția foarte potrivită a d-nei A. O. Maior. (D-na Adelina Tăslăuanu) Vol. 3 — independent — are o mulțime de gravuri, poezii și povești scrise de d-nii I. Al. Brătescu-Voinești, Oct. Goga,

I. A. Bassarabescu, Mih. Sadoveanu, și de d nele Maria Cunțan și A. O. Maior. Numele autorilor sunt cea mai bună reclamă. Dorim cetitori cât mai mulți volumașului, care are un preț atât de mic (1 cor.) și o valoare educativă atât de mare.

Și altă veste bună. »Amicul tinerimii« redactat de dl prof. I. Moisil, a trecut în editura institutului »Minerva«. Va apărea pe lună de 2 ori cu ilustrații, cu articole scrise de autorii noștri cei mai buni anume pentru copii. Și toate astea pentru un preț ridicol. (5 cor. la an.) (Cereți un număr dela »Minerva«, părinți, cari țineți la copiii voștri, și vă convingeți despre gândurile bune ale redactorului »Amicului«).

Două cruci!...

— Baladă. —

Cine stă copilă sub cruce-adormit?
...Un flăcău și-o fată, care s'au iubit!

Dar la crucea asta cu crinul deschis?
— Mâna ucigașe, care i-a ucis!...

Și de ce plângi dragă la crucea-i mereu?
Plâng norocul mașter și blestemul greu.

Las' odihnei morții, dragă sorioară!...
Umbra lui mă chiamă, dorul mă doboară.

Câte-odat' îmi vine să cred, că e dus
Unde-va în lume — departe 'n apus,

Și că vine iarăși... Ș'astept la răscruce,
Dar pe însărate mă trezesc la cruci...

Stare n'am acasă, din zori în amurg,
Pe fața-mi de ceară lacrimile curg.

Prea drag mi a fost... dorul nu pot să-l impac,
Lângă el sub cruce azi ași vrea să zac,

Să ne-adoarmă vântul în susur ușor
Și șoapta domoal' a blândului izvor,

Să ne cânte 'n zare glas de ciocârlie,
Licuricii noaptea să ne stea făclie;

Să-l cert cu blândețe — ca odat' în prag —
Și să-i spu într'una cât mi-a fost de drag!...

Miron Frunzaru.

Gel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás — maeștru de monumente și pietre de cimitir. —

Fabricație proprie din marmoră, granit, seynit, labrador etc., din pietre de mormânt magazină se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyzeben, Déva și Bánpatok.

Chestia islazurilor. D-sa expune mijloacele practice pentru înlocuirea islazurilor stăruiind asupra nutrejurilor artificiale.

În această chestiune mai ia cuvântul și dl Ionescu Florea, care arată detaliat cum trebuie făcute sămănăturile pentru livezi artificiale.

Congresul, după propunerile dlor Cartianu și Radianu, votează o moțiune prin care toți membrii congresului se obligă a nu comanda lucernă decât prin societatea centrală agricolă.

Di Popovici Lupa arată care e chestiunea peste care nu se poate trece asupra acestui punct și care trebuie întâi rezolvată: cum se va putea împăca chestiunea rentabilității, căci știut este că un pogon de arătură produce mai mult decât unul de astăzi.

După d-nii Carabela și Duca, vorbește reprezentantul ministerului domeniilor, dl Nicolescu, despre importanța islazurilor și a nutrejelor furajere, insistând asupra absolutei necesități a unui cât de mic islaz pe lângă fiecare comună. Trece apoi la cultura plantelor de nutreț și arată încurajările făcute de stat în sensul acesta. Dă câteva detalii, cu privire la progresul culturai de lucernă.

Di Georgescu-Leonida arată cum s'a făcut cultura rasei bovine pe moșia Codreni-Dărăbani. Dă numeroase amănunte asupra încrucișărilor de rase în vederea diferitelor scopuri, cari s'au făcut pe acea moșie. D-sa arată toate sacrificiile făcute de proprietar, regretatul V. Lascar, pentru înaintarea agriculturii naționale.

Ziua a III-a. Ședința se deschide la ora 3 sub președința dlui Radianu.

Se dă cuvântul dlui Deică, care vorbește despre îmbunătățirea rasei vitelor, cerând intervenția statului în această chestiune.

Di Nicolescu directorul serviciului de agricultură, atrage atențiunea congresiștilor asupra întrebuințării cailor în serviciul agriculturii, pentru a împlini lipsa de boi, arătând avantajele acestei întrebuințări.

D-sa examinează încercările făcute în Ungaria și în alte state, insistând asupra necesității fiecărei regiuni, pe acestea trebuind a le avea în vedere orice reformă ce se va face.

Di prof. Popovici-Lupa spune că reînțoarcerea la islazurile primitive ar fi o anomalie și un anachronism, astăzi când o cultură intensivă a livezilor artificiale produce înzecit cât livezile naturale. Cât timp țărâna nu va fi îndrumată către cultura artificială a livezilor chestiunea islazurilor nu se rezolvă.

Di profesor Maior vorbește în acelaș sens. 1. se arată cum și în Ungaria s'au neglijat pășunile comunale și rezultatele au fost dezastruoase; acum e tendința de a se remedia răul prin reînțoarcerea lor.

Învățătorul Șoltuz, propune ca absolvenții școalelor de agricultură cari vor voi să fie împroprietăriți, pentruca să se ocupe cu mai mult teme de reformele agricole la țară.

Di Popovici-Lupa, raportorul general al congresului, dă cefire desideratelor congresului, desiderate cari vor fi înaintate ministerelor respective.

Se dă citire și la o scrisoare de încurajare, trimisă de dl Dim. Butculescu.

Di Druțu, face o lungă și documentată expunere asupra tuturor nevoilor clasei țărănești și arată cari sunt mijloacele de îndreptare.

Inchiderea congresului. Di Nicolescu, directorul serviciului agriculturii, răspunzând dlui Druțu, arată rezultatele bune obținute de școala superioară de agricultură și progresul făcut de ea în ultimii ani.

Domnul Radianu, vorbește încă odată despre învățământul agricol la sate, opinând pentru înființarea de învățători ambulanți, cari să lucreze împreună cu țărani, pentruca să-i învețe cultivarea de plante furajere și celelalte progrese ale agriculturii.

Formulează în acest sens desideratele congresului, cari vor trebui fi supuse guvernului.

Dupăce mai vorbesc diferiți membri congresiști, dl Radianu, dupăce anunță congresului că concluziunile ce vor fi înaintate guvernului vor fi discutate și redactate de comitetul societății agronomice, dă întâlnire congresiștilor la restaurantul Carpați și declară congresul închis.

La primăria Capitalei se lucrează acum la alcătuirea unui regulament pentru distribuirea pâinei la consumatori.

Conform acestui regulament fabricanții de pâne vor fi obligați să nu mai dea pânea la intermediari, ci s'o vândă direct consumatorului.

Cu chipul acesta, pânea se va ieftini, fără ca fabricantul să fie nevoit a-i scădea prețul, deoarece, ceea ce câștigau înainte intermediarii, de acum înainte va rămâne în punga consumatorului, care va cumpăra pânea pe prețul fabricii.

*

Eforia spitalelor Sf. Spiridon din Iași publică un concurs pentru întocmirea unui proiect de instalare a unui stabiliment de hidroterapie la băile Slănic din Moldova. Stabilimentul va cuprinde 4 secțiuni: de hidroterapie, electroterapie, mecano-terapie și acid carbonic.

*

Burse la conservatorul de muzică. În viitorul buget al ministerului instrucțiunii publice se vor prevedea burse pentru conservatorul de muzică și declamațiune.

Vor fi zece burse, din cari șase de câte 60 lei pe lună și patru de câte 100 lei pe lună.

Bursele se vor obține prin concurs.

Deasemenea se vor înființa mai multe posturi de corepetitori de pian, — a căror necesitate era de mult simțită.

În vederea înființării operei române, dl ministru al instrucțiunii a mai prevăzut în viitorul buget o sumă de 2000 lei pentru traducerea în românește a celor mai de seamă librete de operă.

*

Situația tesaurului public. Iată situația încasărilor dela 1 Aprilie 1907 până la 31 August 1907, față cu încasările corespunzătoare din exercițiul 1906—1907.

Impozitele directe au dat un minus de 376.046 lei; impozitele indirecte au dat un plus de 10.647.417 lei; drepturile de timbru și înregistrare un minus de 317.335 lei, monopolurile statului un plus de 2.175.798 lei; alte taxe un plus de 160.726 lei; serviciile publice un plus de 1.036.335 lei, domeniul statului un plus de 165.867 lei, subvențiunile un minus de 106.443 lei.

În total încasările din această perioadă sunt de 118.558.084 lei, cu 15.486.217 lei mai mari decât evaluările bugetare și de 13.275.764 lei mai mari decât încasările din epoca corespunzătoare a exercițiului trecut.

Plățile efectuate în acelaș interval, sunt de 84.820.363 lei.

*

Solemnitatea dela facultatea de medicină. Luni după amiază, s'a făcut cu deosebită solemnitate deschiderea cursurilor la facultatea de medicină din București.

Cu această ocazie s'a inaugurat și bustul regretatului profesor Kalinderu.

Amfiteatrul facultății, unde a avut loc solemnitatea, era plin cu profesorii facultății, cu numeroși medici și invitați, precum și un mare număr de studenți.

Di dr. Toma Ionescu, decanul facultății, arată că studenții cari vor urma cursurile vor trebui să capete și educație științifică și morală. Facultatea noastră, atât ca corp profesoral cât și ca material didactic, poate sta în cumpănă cu orice facultate din lume.

Mai mult, ca nici în altă parte, materialul e pus cu totul gratuit la dispoziția studenților, așa că atât cei bogați cât și cei săraci, pot urma cursurile complete.

Di Toma Ionescu spune apoi că în această ședință solemnă mai are o datorie mare de îndeplinit, datoria de a inaugura bustul savantului și regretatului profesor Kalinderu.

În câteva cuvinte, oratorul face biografia defunctului; îi descrie activitatea de om de știință, de profesor, vorbește de calitățile lui sufletești și termină, aducând mulțumiri dlui dr. Babeș, care a adunat fondurile necesare pentru facerea bustului.

Dupăce mai vorbește dl profesor dr. Măldărescu, fostul decan al facultății, tot despre meritele defunctului profesor, s'a închis solemnitatea, prin împărțirea recompenselor pentru studii absolvenților facultății din anul școlar 1905—906. Medalia de aur a fost obținută de dl dr. Gh. Ionescu, dela institutul medico-legal.

Lupta în comitate.

Joi 31 Oct. s'a ținut la Deva congregația comitatului. Vrednică de pomenit e numai lupta românilor, veniți vre-o 50, contra nouălor îngrușări prin slujbe nouă, apoi pentru închiderea crișmelor în Dumineci și sărbători, prin vorbitorii lor dr. Străitar (Hațeg), dr. Iustin Pop (Deva), dr. A. Vlad, etc.

Di dr. Iustin Pop, a interpelat pe vicișpan pentru călcarea de lege ce căpitanul de poliție din Orăștie a săvârșit-o în primăvară contra preotului I. Moța, pe care nu l-a lăsat să vorbească în adunarea poporală ce s'a ținut contra legii lui Apponyi, deși i-s'a arătat legea, că n'are drept a-l opri. Vicișpanul a spus că n'a știut de asta și introduce cercetare în cauză.

Pentru închid. crișmelor români, prin dr. I. Papp, (Brad) au înaintat cerere ca să fie închise, ca și în Bihor și Treiscaune. Congregația a primit propunerea și regulamentul făcut de români, dându-le vicișpanului ca pentru cea mai apropiată congregație să vină cu un regulament pentru tot comitatul.

S'a făcut propunere să se adreseze ministrului Andrassy mulțumită pentruca a câștigat »garanțiile constituționale« dela Domnitor.

Deput. dr. Vlad, a arătat că s'niște fleacuri, nu se plătește. Cere să nu se facă nici o »mulțumită«. Dr. Ajaș și dr. Apáthy însă zic, că s'lucrează mare, să se facă. A răspuns dr. Vlad în o vorbire strălucită, aplaudată des chiar și de o parte a ungarilor, arătând ce nimica s'a ales din ce doareu cei din guvern la început să stoarcă dela Viena! La vot abia a putut trece propunerea celor dela comitat cu majoritate de câteva voturi, că și ungarii neatârnatari au votat cu propunerea dlui dr. Vlad.

Din străinătate.

Vas de războiu cufundat. Vasul de războiu rus »Skori«, ai cărui matrozi s'au răscolat, a fost cufundat din partea celorlalte vase. Cu excepțiunea alor trei matrozi, toți răscolaii s'au înecat, conform unei telegrame din Vladivostok.

Propunerile reacționarilor ruși. Ministrul-președinte rus Stolypin a fost chemat la Petersburg, ca să ia parte la consultările, cari se vor ține pentru dezbaterile propunerilor reacționare. Reacționarii adevărați voiesc să înduplece duma, ca să șteargă constituția. Autorul moral al acestui plan este Lew Tichomirow, șeful nihilist de odinioară, care a avut rol principal la uciderea țarului Alexandru al II-lea, dar pe care l-a agrățiat țarul Alexandru al III-lea și astfel din recunoștință s'a făcut reacționar.

Alegerile pentru dumă. Până acum sunt cunoscute alegerile în 343 cercuri. Dintre aleși 166 sunt din dreapta și monarhiști, 103 octobriști și moderați, 3 pașnici, 26 cădeți, 9 naționaliști poloni, 6 mohamedari, 9 social-democrați, 20 din stânga și 1 afară de partid.

NOUȚĂȚI.

A R A D, 2 Noembrie. n. 1907.

— **Majestatea Sa** se simte tot așa de bine, precum s'a simțit înainte de boală. Ieri s'a plimbat o jumătate de oră în parcul dela Schönbrunn, a stat apoi mai mult timp pe galerie, cetind jurnale. Nu peste mult Maj. Sa va face plimbare în trăsură.

— **O bună caracterizare.** Semioficiosul român »L'indépendance Roumaine« dela 2 Noembrie dând pe larg un rezumat din vorbirea recentă rostită de Bánffy în parlament, arată ce ridicul este fostul prim-ministru ungar, care compară pe cei trei milioane români din statul ungar cu cele câteva zeci de mii unguri și ciangăi din România, căror de altfel li-se acordă toate libertățile, pot vorbi în limba lor și să aibă școalele lor.

Articolul se termină:
»Discursul dlui Bánffy este cel mai bun document pentru a demonstra lumii civilizate barbaria descendenților lui Arpad și suferințele națiunilor

cari au nenorocirea de a fi supuși dominației maghiarilor.

— **O nimerită numire.** Dl dr. George Moroianu, de origine dela Săcele, cunoscut și apreciat naționalist, care ca președinte al Ligei dela Paris adusesse excelente servicii cauzei noastre, a fost numit atașat comercial al României la Londra. D-sa redacta buletinul Informațiilor comerciale și industriale, editate de ministerul domeniilor din România. Il felicităm călduros.

— **Teatru românesc în Brașov.** Aflăm cu plăcere că artistul nostru dramatic, dl Zaharie Bârsan, va da săptămâna viitoare două, eventual trei reprezentații teatrale în Brașov. Se vor juca — scrie »Gazeta« — piesele »Strigoii« (Die Gespenster) dramă în trei acte de Ibsen și comediiile »Cănele și pisica«, »Un prietin«, »Dela Nord la Sud« și »Capriciul unui tată«. La una din reprezentațiile proiectate își va da concursul și corul tinerimei noastre: »Acordul«. Programul amănunțit se va publica zilele aceste.

— **Leo Veigelsberg,** unul din șefredactorii ziarului »Pester Lloyd«, care s'a sinucis, precum am scris ieri, a făcut acest lucru din cauză, că nu și-a putut aranja chestiile financiare. Dacă nici șefredactorul lui »Pester Lloyd« nu e bine plătit, ce să zică ziaristii români?

— **Declarația lui Hlinka.** Ziarul ceh »Hlas« publică o declarație a preotului Hlinka, intitulată »Cine-s asasinii fraților mei slovaci«. Pentru toate, face responsabil pe episcopul maghiar Párvy Sándor, pe care-l numește asasin al slovacilor.

— **Despre regele Alfons se svonește,** că ar suferi de tuberculoză, pe care ar fi moștenit-o dela tatăl-său, care a murit de boala aceasta. Se afirmă, că regele se va supune vizitației unui medic francez.

— **Mulțămită publică.** Dl Aurel Novac, avocat în Biserica-albă și deputat dietal a dăruit pentru școlarii să-guincioși și cu purtare bună din comuna Almaș 50 exemplare din cartea »Pentru copiii cei buni« povestiri de Augusta Rubenscu, învățătoare în Arad.

Deci în numele școlărilor din Almaș, pentru acest dar frumos exprim dlui avocat mulțămită publică, rugând pe bunul Dumnezeu, ca pentru această binefacere să-i răsplătească din darurile sale cele bogate însuși și înmii, ca să mai poată face astfel de dăruiri. Almaș, la 30 Oct. st. n. 1907, în numele școlărilor Ioan Iancin învățător.

— **Casina română din Oravița-montană** desvălește în sala proprie la 24 Noemvrie n. icoanele în veci pomenitelor figuri istorice românești ale fiartaților Hațiegan, Sim. Manguica, dr. Aurel Maniu și a învățătorului Iosif Novac.

Festivitatea împreună cu actul acesta va fi familiară, numai pentru membri casinei și cei a-nume invitați.

În seara zilei aceleia la 8 ore corul vocal din Oravița-montană aranjează în sala otelului un concert cu un program deosebit de ales. După concert urmează petrecerea cu dans.

La această petrecere e invitat On. public românesc și pe calea aceasta. Dr. Mihai Grosșian, președintele casinei și al corului.

— **Serate de-ale meseriașilor români.** Deși ne des-părț-au abia 2 zile de marile serbări jubileare, »Reuniunea sodalilor români din Sibiu«, stăruitoare în bine, și-a ținut Joi în 26 Septemvrie n. c., a 9 a sedință literară. Numărul participanților cam 140. Președintele nostru Victor Tordășianu de data aceasta ne face importanta comunicare, că fostul nostru notar, dl Ioan Apolzan, lucrător tipograf în stabilimentul de arte-grafice Ios. Drotteff din Sibiu, a făcut un frumos și laudabil început pentru literatura noastră industrială. Dl Apolzan adevărat a dăruit Reuniunii lucrarea sa intitulată: »Nimirile uneltelor de mână, întrebunțate la măsurit, bårdășit, modelărie, căruțarie, strungărie și sculptură«, în limbile română, germană și maghiară, cu unele explicațiuni cum și cu o prefață.

Întreagă lucrarea e framos scrisă pe 81 pagini, comp. ctată. La pagina 2 autorul zice »Dedic modesta mea lucrare dlui Victor Tordășianu, asesor consistorial, în semn de dragoste și venerațiune adâncă«, iar la pagina următoare e »prefața«, în care sunt indicate împrejurările, cari l-au determinat pe dl Apolzan la aceasta lucrare și scopul urmărit. Din prefață dăm următoarele:

»La 24 Iunie 1900 — scrie dl Apolzan — ajunsese notar al Reuniunii sodalilor români din Sibiu. În timpul de mai bine de 4 1/2 ani, cât mi-a fost dat să ocup această funcție, am avut prileju să mă introduc binișor în viața meseriașilor în general luată: să-i cunosc părțile bune și cele rele, bogătatea și sărăcia ei. Nu odată s'a întâmplat, că venind cutare meseriaș să se înscrie membru al Reuniunii, își spune meseria nemțește, uneori și ungurește. Unii dintre membrii mai vechi de față, — zimbeau dacă nu rîdeau chiar, cu toate că nu eră nimic de ris căci în un astfel de fapt se reoglandau referințele, între cari au crescut.

Aproape toți suntem ieșiți din casa țărănească, unde foarte puțin se vorbește despre meserii, iar mulți dintre noi au învățat meseria la măiestri, la cari se vorbea aproape numai în limbă străină și în fine cum suntem tineri pe terenul meseriilor și cum nimirile noastre sunt prea puțin răspândite, respectivii meseriași nu puteau să le cunoască. Dar chiar dacă a auzit careva numirea românească, nu avea siguranța ca să se poată folosi de ea în societate. Și dacă s'a întâmplat ca meseriași să nu cunoască nici numirea mizeriei proprii în limba lor, apoi cu atât mai puțin puteau să cunoască nimirile uneltelor, de cari zilnic se folosesc în ocupațiunea lor. Aceste numiri nu erau și nu sunt cunoscute nici oamenilor de carte. Ele abia vor fi cunoscute unui cerc de meseriași din România, unde acestea se cultivă în școalele de meserii. Nu odată am fost întrebat din partea membrilor: cum se chiamă românește cutare sau cutare unealtă.

Acestea împrejurări au îndemnat pe dl Apolzan să compue această lucrare valoroasă, consultând și pe alți sodali și explicând și scopul uneltelor și părțile lor.

Dl Tordășianu, mulțumind autorului pentru ostenețele sale își exprimă dorința ca dl Apolzan să nu se oprească aci ci să continue și cu colectarea nimirilor și din ceialalți rami ai meseriilor și în acelaș timp pune în vedere că Reuniunea se va îngriji ca de lucrarea harnicului și deștepului domn Apolzan, să se folosească cât mai mulți și în deosebi măsurii noștri! Sibianu.

— **Știre falsă despre moartea lui Roosevelt.** Se anunță din Berlin, că ieri s'a răspândit acolo svonul, că Roosevelt ar fi murit repentin. Din New-York însă s'a desmînjit categoric acest svon. Președintele Statelor-Unite se simte bine.

— **Chestia Moltke-Harden** va ajunge să se discute și în Reichstag. Se afirmă, că se va pretinde guvernului, să procedă cât se poate de energic, fără considerare la rang și la demnitate, împotriva acelora, despre cari se descoper lucruri necinstite. Probabil ca ocazia aceasta se va critica și procedura juridică.

— **Grațiarea avocatului Hau.** Avocatul american dr. Hau a fost osândit la moarte pentru că și-a ucis soacra. Se afirmă, că Han va fi agrățiat, schimbându-i-se pedeapsa în temniță pe viață. Se spune, că va fi transportat în temnița din Bruchsal, aproape de Karlsruhe, unde își va face osânda. Apărătorul lui Hau se nizuiește să exopereze renoirea procesului.

— **Strălucita reușită a balonului militar german.** Balonul militar german, în experiența făcută a întrecut recordul balonului Zeppelin, stând opt ore și 10 minute în aer. Balonul a făcut un lung parcurs în direcțiunea Branderburgului.

— **Fotografiile trimise prin telegraf.** »Echo de Paris« spune că s'au trimis prin telegraf la Berlin fotografiile luate pe strădale Parisului, în timpul trecerei suveranilor Spaniei.

Aceste fotografii au și apărut în zierele berlineze.

»Lokalanzeiger« află că au fost transmise prin telegraf dela Paris la Berlin portretul împăratului Wilhelm iar dela Berlin la Paris s'a transmis portretul președintelui Fallières. Experiențele făcute de însăși redacția ziarului »Lokalanzeiger« au reușit în mod splendid.

— **Kerekes Pál,** impletitorie de ciorapi cu mășina, Arad, Kossuth u. 66.

— Aduc la cunoștință, mult on. public, că am deschis birtul »888«. Bucătărie foarte gustoasă, burgheză maghiară. Vinuri curate proprii. Bere de curte dela prima societate maghiară pe acții, pentru bere. Un păhar 16 fileri, păhar mare 24 fileri. Rugând părtinirea mult on. public, rămă cu stință Répássy Pál.

Ultime informațiuni.

Cehii contra unșurilor. Praga, 2 Noemvrie. În consiliul comunal al orașului s'a votat unanim o moțiune de aderență pentru slovaci și protestare contra regimului maghiar. S'au rostit vorbiri violente contra unșurilor.

Hlinka, preotul destituit dela Cernova, a sosit aici. I-s'a făcut o primire călduroasă. La gară l'a așteptat o mulțime de lume și studenții universitari. Seara s'a dat la teatrul național ceh o reprezentație de gală în onoarea lui iar după aceea banquet. El se va duce în toate orașele din Boemia, unde va ține adunări și conferențe.

Pentru copii

când le cresc dinții,

Emulsiunea SCOTT e adevărată ușurare, căci le face poftă de mâncare, le dă putere și sănătate și dinții le cresc tari și albi. 10

Emulsiunea SCOTT

are gust așe de bun și dulce, încât copiii o iau cu plăcere și predilecție, liniștește nervii, prin ce le asigură atât copiilor, cât și părinților o opti liniștite.

Prețul unei sticle originale 2 cor. — — — 50 bani. — — —

Se capătă în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunei vă rog să observați marca care reprezintă un pescar.

Economie.

Bursa de mărfuri și cfecte din Budapesta.

Budapesta, 2 Nov. 1907.

INCHEEREA la 1 ORĂ :

Grâu pe Apr. 1908 (100 klg.)	25.14—25.16
Secară pe Apr.	23.54—23.56
Ovăs pe Apr.	17.04—17.06
Cucuruz pe Mai 1908	14.32—14.34

INCHEEREA la 4 ORE :

Grâu pe Apr.	25.18—25.20
Secară pe Apr.	23.58—23.60
Ovăs pe Apr.	17.06—17.10
Cucuruz pe Maiu 1908	14.34—14.36

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul :

Grâu	
De Tisa — — — —	22 K. 85—24 K. 50 fil.
Din comitatul Albei — — — —	23 » 35—24 » 30 »
De Pesta — — — —	23 » 15—24 » 30 »
Bănățenesc — — — —	23 » 20—24 » — »
De Bacica — — — —	23 » 35—24 » 15 »
Săcară — — — —	22 » 05—22 » 30 »
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 » 80—16 » — »
» de cvalitatea II — — — —	15 » 60—15 » 80 »
Ovăs » » I — — — —	16 » 40—16 » 20 »
» » » II — — — —	— » — » — »
Cucuruz vechiu — — — —	— » — » — »
» nou — — — —	14 » 35—14 » 50 »

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-corespondent George Nicita.

Anunț.

Aproape de gara Kőtegyháza (com. Bihor) e de vânzare o proprietate de 320 holde pământ arător, pe lângă condițiuni favorabile. Doritorii cumpărători să se adreseze la subscrisul.

Dr. George Rocsin,
advocat, Nagy-Szalonta.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ

1906. 14 Oct.		ACTIV		1907. 6 Oct. 13 Oct.	
120716678	{ 85886678	Reserva metalică Aur . . .	101320731	141205004	142425731
606961	{ 34830000	" Trate Aur . . .	41005000	393105	370173
78101434		Argint și diverse monete . . .		83268601	85902078
29097144	{ *) Impr. contra ef. publice . . .	15448800		36818554	35875528
11999924	" " " " in cont curent	20426728		11999924	11999924
14796390	Fonduri publice . . .			15806084	15806084
2903324	Efectele fondului de rezervă . . .			3253121	3253121
5777462	" " " amortisarea imob. și material			5917915	5923846
604757	Imobili . . .			639874	640068
591219	Mobilier și Mașini de Imprimerie . . .			548030	558696
110075525	Cheltueli de Administrație . . .			105179549	106505249
—	Depozite libere . . .			—	—
23136420	" " & provizoriu . . .			34951981	31500077
22829954	Compturi curinți . . .			26819767	27240539
421237192	Copmturi de valori . . .			466801509	467601114
120000000	PASIV			120000000	120000000
21402642	Capital . . .			23086843	23086843
3253368	Fond de rezervă . . .			3504226	3504226
271747730	Fondul amortisării imobilelor și material . . .			319742490	319409200
1646498	Bilete de Bancă în circulație . . .			2077070	2077070
1111429	Profituri și pierderi . . .			1211331	1318526
110075525	Dobânzi și beneficii diverse . . .			105179549	106505249
—	Depozite de retras . . .			—	—
—	" " " & provizoriu . . .			—	—
421237192	Compturi curinți . . .			466801509	467901114

Scemptul 7%

*) Dobânda 7%

Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume!

CREMA de față **REGINA**

care pentru însușirea neîntrecută de înfrumșetare la expoziția din 1900 Paris a fost premiată.

CREMA REGINA curată în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. UN BORGAN 1-40 cor.

PUDRA REGINA se recomandă ca cea mai bună dintre pudrele cunoscute până acum cunoscute. Se vind în culoare albă, roză și cremă. O ȘCATULĂ 1-40 cor,

SAPUNUL CREMA REGINA e sapunul cel mai de toaletă pentru înfrumșetarea feței. O BUCATĂ 70 fileri.

De vândut în laboratorul chemical al lui

Temesváry József, apotecar ..

Szeged. Petőfi Sugár-ut

și la Török József, apotecar, Budapest, Király-u.

Haltenberger Béla,

văpsitorie de haine, curățitorie chimică și fabrică de spălat în aburi.

◆◆◆ **KASSA.** ◆◆◆

Se curăță sau se vapsește cât se poate de frumos, haine de iarnă, blănării, haine de dame, bluse, toalete de bal.

Jachete de piele descolorate, se vapseșc într-o culoare închisă trainică.**Gulerele și manșetele,** se curăță și se fac albe ca zăpada, fără chlor.**In casuri de doliu,** se vapseșc imediat hainele în negru.Firma pune mare preț pe expediarea cât se poate de repede și punctual **pe poștă și în provincie.****Odăjdii bisericesti,** broderiile se curăță frumos și multă îngrijire.**In atențiunea**

proprietarilor de pământ, notarilor, învățătorilor și a publicului călător!

In cafeneaua mea

„MOTOR“

Arad, str. Boros Béni (casa Yanicsek)

(în apropierea gării de motor), ori cine se poate distra plăcut — In toată ziua muzică.

Buffé rece și beuturi excelente.

Prețuri solide și serviciu punctual.

Deschis până dimineața.

Rugând sprijinul tuturor, sunt

cu stimă:

Lukács Fülöp Lajos,
cafegiu.**VIND****Oltoiri verzi de viță cu rădăcină**

losă portalis, Chaszla alb și roșu, Oporto, Rizling, Szlan-kamenka, miia cu 160 cor.

Loză netedă Riparia-portalis, miia cu 9 cor.Tei înalți de 3—4 metri
100 bucăți cu 60 cor.**Resch Mihály, Ujvidék.****Cea mai mare și mai ieftină firmă de grădinărit din țară.**

200,000 bucăți de ultoi de vie, 200,000 bucăți riparia, 100,000 bucăți pomi frumoși cu coroană, 200,000 bucăți trandafiri nobili, 100,000 bucăți arbori de lux și cireși de lux se pot căpala cu un preț fabulos de ieftin, catalog de specii și prețuri se trimit gratuit și porto franco — firma

Váradvelencei műkertészeti és rózsatelep
Nagyváradon.**Prima societate de credit funciar român din București.** 1**Publicațiune.**

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 20 Noiembrie st. v. 1907 ora 3 p. m. urmează a se ține licitație, prin ofertă închise și fără drept de supralicitare, la sediul acestei Societăți, strada Colței Nr. 27, București, pentru vânzarea de veci a moșiei Căiuți din comuna Căiuți, plasa Trotuș, județul, Bacău.

Intinderea totală a acestei moșii este aproximativ de 4782 făci sau 6848 ha. din care:

Ca 5203 ha. pădure, cea mai mare parte seculară, esențe fag, stejar și rășinoase, 597 ha. arătură, 294 ha. fâneață, 35 ha. vii, iar restul livezi de pomi, locuri în sate, râpi, ape și prunduri.

Licitația va începe dela suma de 1.900,000 (un milion nouă sute de mii lei).

Garanția cerută la licitație este de lei 50.000 (cinci zeci mii lei) în scrisuri funciare rurale.

Condițiile speciale pentru vânzarea acestei moșii se pot vedea la sediul Societății în orice zi de lucru între orele 11 a. m. până la 6. p. m.

Ele fac parte integrantă din contract.

Ofertele trebuiesc făcute pe formularele date de Societate, la care se găsește alăturată condițiunile speciale de vânzare.

Vânzarea rămâne definitivă numai după aprobarea Consiliului de administrație

Direcțiunea.

5675/907. tkvi sz.

Arverési hirdetményi-kivonat.

A villágosi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az Ujsztannai népbank és a csatlakozó „Victoria” takarékpénztár és hitelintézet és az első ujsztannai takarékpénztár r. t. végrehajtóknak id. Stanca György és ifj. Stanca György végrehajtást szenvedők elleni 4000 K., 24 K. 50 f., 1600 K., 2800 K., 50 K., 500 K. és 120 K. tőke s. jár. iránti végrehajtási ügyben utóajánlati kérelem folytán az aradi kir. törvényszék, világosi kir. járásbíróság területén levő Galsa községben fekvő és a galsai 847. sz. tjkvben A. I. sor 3269. 70/b hrsz. a. ingatlanra 242. K., a galsai 907. sz. tjkvi A. I. 1—4. sor 1439/a, 1770/a 2041/a és 2566/a hrsz. a. ingatlanra 1052 K. ezenel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1907. november 20-án d. e. 9 órakor Galsa községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított utóajánlati áron, vagyis 847. sz. tjkvi ingatlan 1200 K., a 907. sz. tjkvi ingatlan 2000 Koronán alul eladotai nem fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 24 K. 20 f. és 10 K. 20 f. készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42 §-ában jelzett óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Világos, 1907. évi szeptember hó 20-án. A kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.

(Olvashatatlan)
kfr. albró.

ȘCOALA DE POMI ȘI TRANDAFIRI a lui

Szabó István

UJ-SZEGED, Főfasor nr. 35.

Recomandă cam 140,000 bucăți de 1, 2, 3 și 4 ani, altoi inabilitați de meri, peri, gutui, naspolya, cireși, vișini, caiși și perseci, așa mai departe pruni și ringloți, în esemplare frumoasă și drepte, cu rădăcină sănătoasă.

— Pomii se pot comanda în tulpini mici, semi-mici și înalți. —

Prețul: 100 bucăți 40—60 cor. esemplare înalte pentru alu 100 bucăți 70—80 cor.

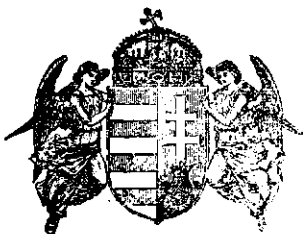
Trandafiri înalți, din pământ liber, diferite soiuri, 80—200 fil. Tufe de trandafiri nobilitați din rădăcină, din pământ liber esemplare frumoase, tari de soirurile cele mai bune bucata: 40—50 fil. — Trandafiri cari se urcă „Crimson Rambler“, în lungime 1—2 metri prețul unui exemplar 40—60 fil. — Teiu cu frunze mari, esemplare tari bucata 2 cor. — Pomii selbatici 500,000 bucăți, cei mai mulți transplantați, Se pot comanda meri, peri, Pronus Mirabolap, Pronus Mahalék, perseci de toamnă și galbeni, 1000 de bucăți 10—30 cor.

Mare asortiment de salcrâmi rotunzi și piramidați. Thuja Compacta și Piramidalis depozit mare în preț ieftin.

Vă rugăm să cereți catalog de nume și prețuri îl trimitem gratuit.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

**TURNĂTORIA
DE CLOPOTE**

**Fabrica de
scaune de fer
pentru clopote -- alui**

ANTONIU NOVOTNY

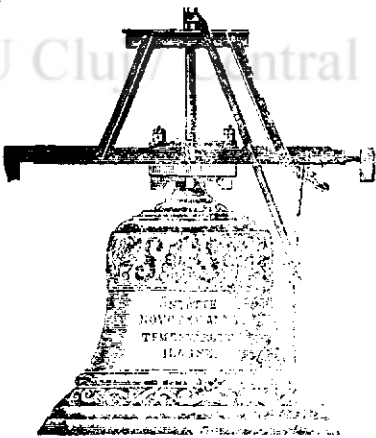
TIMIȘOARA-FABRIC

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

CLOPOTILE GĂURITE

de dinsul inventate, și premiate în mai multe rinduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător — pentru preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre turnarea de toace de metal. — Preț-curanturi ilustrate gratis.

STIMATE DOAMNE!

Comandați numai odată de probă cosmeticul de înfrumșetare

Crema Havasi-Gyopár de dr. Biró

și Vă veți convinge că acest cosmetic minunat îndepărtează imediat piștruire, petele de ficat și tot felul de erupțiuni de pelea feței, și îi dă o frăgezime tinerească. Un borcan mare 1 cor. Săpunul 70 fil.

Cel mai eficace preparat contra anemiei, lipsa de apetit și nenosităte este preparatul alui Dr. BIRO Tokaji China-Vasbor. Are un gust plăcut, întărește și curăță sângele. Prețul unei sticle 2 cor. 40 fil.

„ARANYHARMAT“.

Prin întrebuințarea căruia se poate colora părul în blond-auriu. Acest mijloc e nestrăcutabil atât pentru păr cât și în general pentru sănătate. Nu vopsește! Nu murdărește! Prețul unei sticle cu îndrumare 3 coroane.

Toate aceste se află în deposit principal la:

Farmacia W O L F F, Kolozsvár.

Correspondență particulară în limba română!

TÖRÖK are noroc VECINIC

E neîntrecut norocul care favorizează pe toți banca noastră care în timp scurt a plătit câștiguri de peste 32 milioane cor., on. noștri cumpărători: între acestea cele două câștiguri mai mari și adevă:

de două ori marele premiu **600.000** coroane câștig principal

cel mai mare **400.000** cor. câștig principal,

mai departe 6 à 100.000, 4 à 90.000, 3 à 80.000, 3 à 70.000, 5 à 60.000, mai multe 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000 și afară de acestea nenumărate de 10.000, 5.000, 3.000, 2.000, 500 coroane și alte câștiguri.

Așadară recomandăm, ca la apropiata tragere să luați parte și să comandați la noi un los de noroc.

La loteria nouă maghiară a 21 în decurs de 5 luni

se va sorți suma enormă de **16 milioane 457.000** coroane.

In care zi a lunii v'ati născut?

Comandați la noi un număr de los, care e însemnat la ziua nașterii sau lângă aceea, care a fost părtaș a vre-unui eveniment.

Ziua	Numărul losului	Ziua	Numărul losului	Ziua	Numărul losului	Ziua	Numărul losului	Ziua	Numărul losului	Ziua	Numărul losului
1--	101493	7--	93181	12--	109698	17--	67841	22--	111015	27--	101429
2--	92717	8--	101499	13--	93401	18--	109677	23--	41795	28--	91425
3--	109701	9--	36818	14--	107392	19--	3071	24--	107395	29--	105033
4--	92156	10--	106749	15--	105328	20--	73010	25--	93186	30--	4689
5--	111057	11--	92701	16--	96990	21--	100923	26--	106118	31--	109840
6--	4938										

Prețurile plătite ale losurilor de clasa I.:

$\frac{1}{8}$ los original 1 cor. 50 fil.; $\frac{1}{4}$ los original 3 cor. — fil.;
 $\frac{1}{2}$ „ „ 6 cor. — fil.; $\frac{1}{1}$ „ „ 12 cor. — fil.;

Losurile se trimit pe lângă rambursă sau prin trimiterea anticipativă a sumei. Planul oficios gratuit. Rugăm cât se poate de curând comanda pentru losurile originale, dar mai târziu până în 21 Noemvrie a. c., să se trimită cu toată încrederea la noi, fiindcă losurile noastre de noroc sunt foarte căutate și trec repede și tragerea clasei I. va fi în 21 și 23 Noemvrie a. c.

TÖRÖK A. és TSA

Bankház R.-T. Bpesten. Adresa de telegramă: Törökék Budapest.

Cel mai mare biou de losuri din țară.

Biourile loteriei noastre se află în: I. Centrala: Szervita-tér 3/a palatul nostru propriu. II. filială: Váci-körut 4/a. III. filială: Teréz-körut 46/a.

**FRĂȚII BURZA
ARAD**

recomandă depositul lor bogat, prăgini de fer, plăci de fer, osii de fer, instrumente de fer, sobe de fer turnat, mașini de gătit, sirme și cuie de sirmă, lanțuri, săpi, arșeu, furci de oțel și tot felul de vase de bucatărie de fer turnat și smălțuite.

Mare deposit de revolvere cu repetiție, arme și recvisite de

împușcat.

Deposit de mașini agricole așa d. e. pluguri de oțel sistem Lack, mașini de sămănat, grape, tăietoare de pale și napi, cântare. Mare magazin. Cea mai bună calitate în plăci de cațran (păcură), și astfel pentru acoperit casele. Comanda din provincie se îndeplinesc

punctual.

Telefon Nr. 604.

Telefon Nr. 604.

Firmă românească.

Un talp bere de curte 9 cr.
O halbă 14 cr.

Avis!

Avis!

Cu deosebit respect aduc la cunoștința distinsului public, că
berăria orășenească de sub teatru

am luat-o în arândă

și acea voi ajusta conform tuturor recerințelor moderne. Din ziua
aceasta voi avea cea mai excelentă bere de Kőbánya a pri-
mei societăți ungurești pe acții așa numită

BERE DE CURTE

apoi vinurile de sub podgorie de cea mai bună calitate. Cuina pe
lângă prețurile cele mai ieftine totuși va corespunde cerințelor
moderne.

Cu deosebită stimă: **Kánya Géza.**

Un talp bere de curte 9 cr.
O halbă 14 cr.

PRĂVĚLIE DE FLORI

a lui **SCHVEFFER EDE**
ARAD, palatul Minorităților.

TELEFON 337.

TELEFON 337.

Esecuție:

buchete și cununii după gust

pe lângă prețuri avantajoase.

Comande din provincie execut punctual.

== Serviciu prompt. ==

EGYEDÜLI SÖSBORSZESZ, MELY JÓTEKONY CÉLT IS SZOLGAL

A LEGJOBB SÖSBORSZESZ MINDENÜTT KAPHATÓ

FÁBIÁN SZANATORIUM SÖSBORSZESZ

30 tömör, 1 koronás és 2 koronás üvegekben.

Megrendelhető: FÁBIÁN LAJOSNÁL GYULÁN

5% A „JÓZSEF FŐHERCEG SZANATORIUM EGYESÜLET” JAVÁRA

Câți suferitori sunt

cari mereu caută leac de vindecare contra boalei lor și
abea poate să găsească adevăratul leac. Miile de epistoale
de recunoștință adevărate, că contra durerii de

muschi, rupere

și la alte dureri porvenite din răceală
unicul medicament mântuitor și de dureri atinăteri este

Spirtul vin galic de sanatorium a lui Fábian

Se poate comanda la **Fábian Lajos, Gyula** (cottul Békés)
in comande de 30 fl., 1 cor. și de 2 cor.
Comande prin postă peste 5 coroane, se trimite franco cu rambursă.

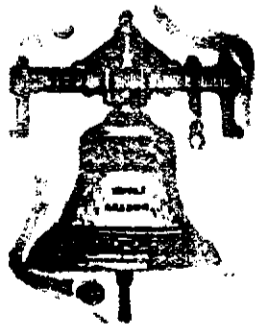
Frideric Hönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal,
arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

**Premiat la 1890 cu cea mai mare
medalie de stat.**

Cu garanție pe mai mulți ani și pe
lângă cele mai favorabile condiții de platire
— recomandă clopotele sale cu patentă ces.
și reg. invenție proprie, cari au avantajul
că față cu ori-ce alte clopote, la turnarea
unul și acelulast clopot tare și cu sunet adânc
— se face o economie de 20—30% al
greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer
ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin
a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat și
chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se
clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană
de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor
vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-
solviere neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se
trimit gratis.

Zsellér Imre

Atelier artistic pentru specialitate de ferestri de biserică,
pictură pe sticlă, pentru părți de sticlă, plumbuitor de artă
și de mozaic

Budapest, VI., Aréna-ut 124.

Pân' acum s'au făcut în atelierul meu ferestrite bise-
ricelor romano-catolice din Bács-Almás, a celei din
Nickine, din Grediște, Bácskula și Bodajk, a celei
greco-orientale din Ujvidék, la cari mă provoc, ca și
la parochii, cari au lucru distins din parte-mi.

Lösch József

fabrică de mașini de agronomie

== BÁCS-TOPOLYA ==

Recomandă

mașina de **HUNNIA** cu două
sămănat rânduri.

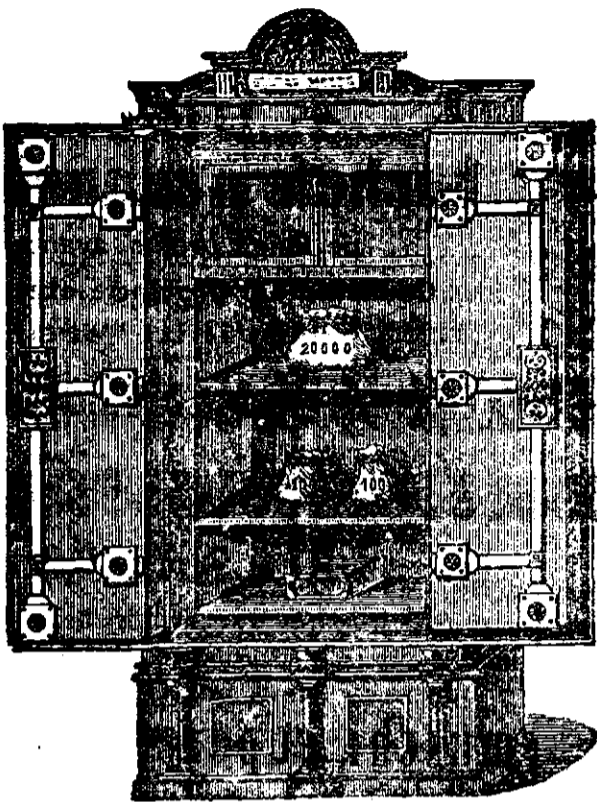
Fabricație ungurească!

— Poftiți și cereți inviațiuni asupra prețurilor. —

AVIZ!

Subsemnatul, cumpărând prima
fabrică transilvană de
casse de fier și oțel

priv. ces. și reg. a dlui
G. Oszy, îmi iau
voe a aduce la cuno-
ștința prea on. public,
că în fabrica mea se
execută tot felul de
CASSE și după
toate
mărimile din cel mai
bun material posibil.
Cassele de fier și oțel
panțerate se execută
după cele mai nouă
sisteme engleze și ame-
ricane sigure contra
focului și spargerei
pentru care dau de-
plină garanție.

Atrag atenția onor.
public interesat a nu
confunda fabrica-
tele mele cu alte
fabricate, făcute din
material slab și
prin urmare fără
valoare.

Rugând pe prea on.
public pentru binevoitorul sprijin, semnez
cu distinsă stimă:

E. Purece

fabricant de casse

SIBIU (Nagyszeben), Rosenangergasse nr. 9.

■ Cataloge de prețuri la cerere gratis și franco. ■

Fempel E.

Pancsova.

Espeiază tot felul de mașini originale de prima calitate, d. e. :
garnituri de îmblățit, ciure, grape, tăietori de tulei, mașini
de sărămat, teasc de struguri, ș. a., ș. a.

Mai departe își recomandă magazinul cu **biciclete** cea
mai bună fabricație, și **mașini de cusut**, precum și tot
felul de părți alcătuitoare de biciclete și mașini de cusut.

Singurul reprezentant al mașinei de spălat **JOHNS**.

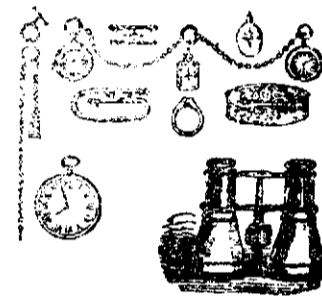
In atelierul meu aranjat cu putere motorică primesc
pentru reparațiuni tot felul de mașini originale, pre-
cum și mașini de cusut cu prețurile cele mai moderate.

Sárga János

:: argintar și pregătitor de obiecte artistice ::
Kolozsvár, Mátyás király-tér 13.

Telefon nr. 354.

Telefon nr. 354.

Abundant provăzut cu
obiecte de aur, argint
și petrii scumpe. Pregă-
tește tot felul de lucrări
artistice: în aur, argint și
altfel de lucrări de artă
magnetă. — Schimbări
de aur și argint, conform
cursului zilnic. — Cu preț
curent servim gratuit și
franco.

„VICTORIA” INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII

SOCIETATE PE ACȚII

Fondată la anul 1887.

Centrala în Arad, calea Archiducelui Iosif No. 2 (vis-à-vis de primărie) casa proprie.
Filiala în Chișineu (Kisjenő) casa proprie.

Capital societar	1.200,000— Cor.	Depuneri spre fructificare	6.000,000— Cor.
Fond de rezervă	900,000— Cor.	Circulațiunea anuală	150.000,000— Cor.

*Primește depuneri spre fructificare, despre cari
eliberează libele.*

*Pentru sumele depuse fără termen de abdicere
și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni
de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar
pentru depunerile elocate pe timp mai
lung de 3 luni de zile, după mărimea sumei
depuse: plătește deponenților 4½% și 5%
interese fără nici o detrageră.*

După toate depunerile contribuția (darea) de
interese o plătește institutul separat.

*Depuneri până la zece mii de coroane, după
starea casei, să plătesc și fără de abdicere.*

Escontează cambii și acordează credite
cambiale cu acoperire hipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordează împrumuturi hipotecare pe case de închiriat
și pe proprietăți de pământ.

Acuma a sosit

Untura de pește proaspătă de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

≡ Prețul unei sticle 2 coroane. ≡

Contra

supărărilor reumatice

este escelentă

Spirtul Reuma

Încercat de atâtea ori cu succes.

≡ Prețul unei sticle 80 fileri. ≡

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

Mașini și biciclete pe rate mici lunare.

Deposit de mașini de cusut de fabrică în Timișoara.

LADÁNYI IZSÓ Temesvár

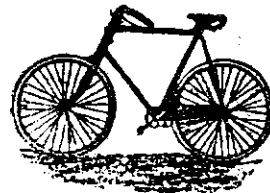
Belváros, Zápolya-u. edificiul seminarului rom. catolic.
Cont de casă de păstrare la posta reg. ung. și curs Clearing nr. 10.395.
Telefon 577. Adresa de telegramă: Ladányi Izsó

Deposit de mașini de cusut, de brodat, de biciclete, de
biciclete cu motor și de părțile lor ticonstutive.

Mașini de cusut Singer, cu moale rotunde, Central
Borbib (Zentral Bobin) Wheeler-Wilson cu sultari
elastice, de familie și pentru măestri,

Asortiment mare de mătăsă de brodat
cu mașina.

Deposit din fabricatele fabricoilor Rast și Gasser de
mașini de cusut, și ale lui Sauder și Graff de mașini
de brodat. Stabiliment proprie de reparatari pentru biciclete.

HEGEDÜS GYULA

prăvălie de, perii, articole de lux, parfumerii, utensilii de bărbierit și în-
treprindere de împrumutat pompe de praf.

ARAD, Andrassy-tér N-ru 15.
TELEFON No. 506. TELEFON No. 506.

Am onoare a aduce la cunoștința st. public, că după modelul
din capitală am înființat

o întreprindere de împrumutat pompe de praf.

Întrebuințarea acestei pompe e foarte importantă din punct de
vedere sanitar.

Periarea, baterea obiectelor de praf, roscolirea prafului încetează prin fo-
losirea acestei pompe de praf, cu ajutorul presiunii aerului trage praful din
covoare, pnoila tapetată, draperii, saltele, tapete din liliard ș. a. cu acest sistem
obiectele se cruță și nici nu trebuie mișcate dela loc.

**Curățenia e perfectă, molile și ouăle de molii
se pustiesc.**

Taxa de folosire cu un om pe o oră 2 cor. pe o jumătate de zi sau
5 ore 8 coroane.

FRATER és DÓMÖTÖR

cancelaria de arhitectură diplomată

ARAD, STRADA SALACZ GYULA NUMĂRUL 1.

Primește:

măsurarea, regularea, comasarea, parcelarea, orașelor, comunelor, și a domeniilor
precum și tracirozarea, planuirea și construcția terenurilor de pădure și industriale.

Specialiști:

în planuirea și înființarea regulării de ape și a apaductelor.

Înștiințare.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public din
loc și jur, că în locuința mea din strada Bercsényi,
nr. 8 Arad efeptuesc tot felul de

planuri de zidărie

pe lângă prețurile cele mai reduse.

Insemnez că în urma praxei mele continue de 32 ani, mă
nizuiesc ca în totdeauna să câștig îndestulirea onoratului
public doritor de a zidi. Nu sunt membrul nici unei
societăți și tot felul de zidărie o efeptuesc cât mai curând.

Cerând sprijinirea, sunt cu profundă stimă:

Horváth József, măestru zidar.

Am onoare să aduc la cunoștința on. doamne că

Atelierul nostru

de confecționarea rochiilor pentru doamne
(care se află în Arad, edificiul teatrului, etagiul II,
în dreapta pe partea pieței Libertății)

I'am îmbogățit cu

un depozit de pălării de dame

moda cea mai nouă.

Și suntem în situația favorabilă de a putea vinde arti-
colele noastre moderne cu prețuri reduse.

Cu stimă: **Surorile Wolf.**

Tot aici se primesc fete istețe cari voiesc să învețe.

Prețuri moderate!

HOTELUL CEL MAI SPLENDID ARANJAT, RESTAURANT ȘI
CAFENEA. — In centrul orașului.**Központi Szálloda — Hotel Central**

Telefon 39L.

ARAD

Telefon 39L.

LOCUL DE STAT A TRANVAIULUI.

Iluminare electrică, telefon, băi, cafenea, grădină, mâncări fran-
ceze și ungurești.Comande pentru prânzuri sau cercuri familiare, sau pentru nunți
se fac în modul cel mai prompt; afară de aceia saleturi acomode
date pentru diferite societăți sunt la dispoziție în toată vremea.

SALĂ DE BAL.

Cele mai escelente vinuri de podgorie, Rajna și Bordeaux. —
Tot felul de sampanie din țară și străinătate.

Sprijinul on. public îl cere cu toată stima

Rónai János, hotelier.

Serviciu escelent!

Croitori de haine pentru domni și uniforme

Fábián és Blázsín, Arad

Deák Ferenc-utca „Vass-szálloda“ épület.

P. T.

Vă aduc la cunoștință, că am ieșit dela firma
Schäffer Henrik, unde am fost croitor mai
mulți ani și am intrat în tovărășie cu binecunoscu-
tul croitor de haine de domni **Fábián Sándor**. Firma
noastră**Fábián és Blázsín**e înscrisă pe cale legală. — Atelierul nostru e mon-
tat din nou modern, avem în magazinul nostru tot
felul de stofe moderne englezești și franțuzești, pre-
cum și stofe din patrie, cari sunt din anul acesta,
nu învechite în magazin. **Amândoi suntem
specialiști în croitorie** și așa nu ținem
măestrul de croitorie și facem și pe calea aceasta
economie, folosind cel mai bun material și avem la
dispoziție lucrători buni, prin urmare lucrăm mai
ieftin ca alți croitori, de ceea ce vă veți convinge
dacă veți face o comandă de probă.Dacă suntem chemați în provincie, ne ducem fără
să socotim cheltuielile de drum, în cazul când pu-
tem conta la binevoitoarea comandă.

Cu deosebită stimă:

Fábián és Blázsínconfeccionatorii uniformelor funcționarilor motoarelor
și ai trenurilor unite Arad-Csanádi.**O păpușă pentru probă**
numai 5 cor. 50 fileri.

Pregătit cu pânză 9 coroane.

Se află la pregătitorul de păpuși de probă

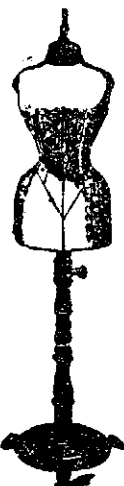
VAJDA SAMU

BUDAPEST, Károly-körút 11. sz.

Mare institut de reparat de păpuși de jucărie.

Preț-curent gratis! ☛ Reparare de păpuși!

Vânzare en gros și en detail.

MOȘTENITORII LUI

TAGÁNYI ISTVÁN**ȘI KISJOLSVAI SZABÓ ISTVÁN**

proprietarii de vii de deal

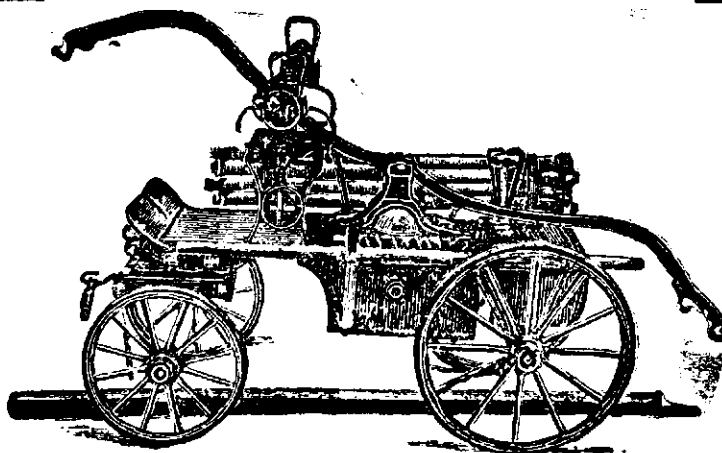
=== își vind ===

VINURILEdin regia proprie exclusiv de
Mădierat, Miniș și Barațca,
vinuri albe și roșie de masă,
=== de desert (aszu) ===

în Arad, strada Batthyányi nr. 24

în localul anume aranjat pen-
tru acest scop și le espediază
în butoie sau buteli în loc sau
în provincie.Catalog specificat de prețuri se trimite la
=== dorință imediat. ===

Fondat în 1868.

TEUTSCH GYULA

Prima fabrica din Brașov

de mașini, pompe de stins focul
și tot felul de articole de alamă,
institut pentru nichelare, magazin
de biciclete, mașini de cusut și
mașini agricole

Brașov, str. Bolonya-vasut Nr. 9.

- - PROSPECTE - -

despre pompe de apă trimite gratis
și franco.

Telefon-Nr. 122.

Farmacia Regina Elisabeta

S Z E G E D, Csongrádi sugárut.

Farmacia mea împreună cu laboratorul medical și cosmetic, cu cele mai noi cuceriri ale științei, e asortat cu multă îngrijire igienică.

Recomand în atențiunea on. p. următoarele preparate în laboratorul meu cosmetic, cari sunt încercate, și constat efectul sigur, aduse în circulație sub numele Elisabeta.

»**Crema de față Elisabeta**« de seară și de zi, conservă faței frăgețimea și face să dispară imediat crețele, pistruile, petele de ficat, punctele negre și tot felul de erupțiuni ale pelei.

»**Săpunul și pudra Elisabeta**«, laptele de lili Elisabeta vindecă toate boatele de peie și defectele frumuseții le face să dispară în câteva zile, pelea devine fragedă și catifelată.

Pasta de mâni »Elisabeta«, folosind mâna devine catifelată și moale.

Apă de păr »Elisabeta« împiedică formarea mătrețel, rădăcinile bolnave ale părului le întărește, imediat face să înceteze căderea și ruperea părului.

»**Regeveratar**« dă imediat părului cărunț culoarea originală

»**Văpseala de păr**« în toate colorile și nuanțele.

»**Apă de gură**« întărește gingiile, face să dispară mirosul gurei. „Mijloc contra bătăturilor“.

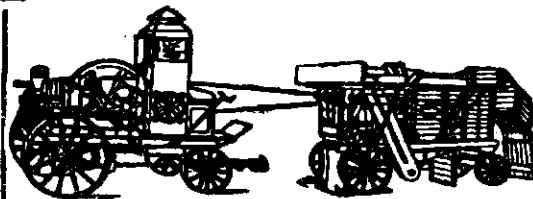
Apă contra asudării mânilor și a picioarelor: efectul se arată după o singură folosire.

Vă rugăm să observați marca „Elisabeta“, care se află pe toate preparatele. — Comandele din provincie se trimit deja în ziua comandei. — La comandă de 10 cor. se trimite porto franco.

Cu stimă:

LEMLE JÓSZEF,

farmacia la Regina Elisabeta.

**SCHMIDT
FRIGYES
és TÁRSA.**

Atelier de repararea mașinelor și de lăcătușerie, provăzut cu putere electrică.
Nagyvárad, Hattyu-utca nr. 2.

Pregătim tot felul de lucrări, cari se țin de bransa noastră; astfel de exemplu: Lumini electrice, porți de pompă, îngrădiri la bolte de morți și orice lucrări de relief și gustos mod. Prețim apoi și reparăm și provedim din nou: tot felul de mașini de economie, instrumente de economie, instrumente de aranjamente de moară, Transmissiuni, mașini de vapor, etc. Acestea din urmă, ca măiestri mașiniști, ce luăm pe răspunderea noastră.

Mai ales punem mare pond pe înbunătățirea mașinelor de tipografie și mutarea tipografiilor, filadă SCHMIDT FRIGYES, membrul firmei, a servit 14 ani de rând în fabrica de mașini alui Wörner J. és Társa din Bpsta.

Distins cu medalia de aur la expoziția universală din — — Timișoara în anul 1907. — —

Cel mai mare atelier de corsete al industriei casnice din Ungaria de sud.

LAMPÉL REGIN

Temesvár-belváros Zápolya-utca 1.

Filiala: Szatmár-németi.

Depozite de modele pentru comandă: Nagy-Becskerek, Zilah, Gyulafehérvár, Lugos, Nagybánya, — — Petrozsény. — —

Recomand corsetele mele după măsură, lucrate după industria de casă în atelierul meu fason și esecutarea cea mai modernă, precum și dreptătoare corsete și bandage de pântec tot așa și corsete pentru fâlii neproporționate lucrate, după precierile igienice. Se efectuează preparaturi, — — curățituri și transformări. — —

Jucați acolo, unde e norocul cel mai mare la

banca Gaedicke

pentru că acolo de fapt până acum au câștigat cele mai multe lozuri principale și adică:

Premiul cel mai mare **600,000** de cor. cu numărul 62551

câștigul cel mai mare 400,000 de cor. cu numărul 1119. câștigul cel mai mare 400,000 de cor. cu numărul 28916.

câștigul cel mai mare 400,000 de cor. cu numărul 19406. câștigul cel mai mare 400,000 de cor. cu numărul 33464.

mai departe de 3 ori à 100,000, 90,000, 80,000, 70,000 de coroane, de 5 ori 60,000, 50,000, 40,000, 30,000, 25,000 coroane și de 10 ori 20,000 coroane.

Loteria de clasa I. cu concesiunea regală nr. XXI. tragerea primă va fi în

21 și 23 Noemvrie.

Să trag următoarele câștiguri principale: eventual 1 milion de cor. mai departe 600,000, 400,000, 200,000, de 2 ori à 100,000, de 2 ori à 90,000, de 2 ori à 80,000, de 2 ori à 70,000, de 2 ori à 60,000 cor. etc. etc.

Prețul lozurilor:

Intreg.	Jumătate.	Sfert.	Optime.
12.—	6.—	3.—	1.50 cor.

Banca GAEDICKE, Budapest, Kossuth Lajos-u. 11. sz.

Comandele se pot face cu reîntoarcerea poștei.

TEMESVÁR-JÓZSEFVÁROS
 Skudler-tér nr. 5.
HOFER
 franco
 La comandă de 6 boreane le trimite porto
 cente mari.
 La cei ce să angajează s'o vândă să dau pro-
 costă 1 coronă.
 Un borean cu esplanca cum trebuie folosită,
 în decurs de opt zile, fără durere.
 care depătează bătaura cu rădăcina en tot
 neîntrecut în timpul prezent,
Crema pentru bătauri

Primul fabricant de instrumente și mașini
 de vințerie din Ungaria de Sud

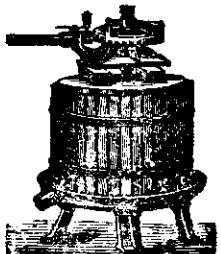

Bory Béla, Szabadka
 Arpád-u. 158.
 Telefon 390. — Telefon 390.

Primesc comande de tot felul pentru zidărit, lu-
 crări de artă și mașinarie, aranjare de apaducte
 și sonerie cu electricitate și repararea acestora,

mai departe pregătesc
mașini de vinărit

amintite ca: pompe de vin,
 scule de bere, instrumente
 pentru punerea dopului, stu-
 pușuri, PRESSE DE VIN,
 ZDROBITOARE DE
 STRUGURI, etc. și repar
 aceste stând bun pentru repa-
 rație. — Pregătesc apoi tot felul de țesături de
 sârmă la cuște de găini, la grădini zoologice,
 la îngrădituri de vii.

Cu prețurile cele mai moderate transportez ma-
 șini de țesut sârmă, cuptoare maces automate și
 mașini după cele mai noi sisteme.

Ținta mea principală e să câștig încrederea co-
 mandatorilor, clienților mei și pentru viitor.

Servesc bucuros cu un plan de buget, cu preț-
 curent.

Toți aceia

cari vor să aibă o

bicicletă

cu picioare trainice de mână sau cu motor
 să se adreseze cu încredere la

Gartner Samu

mare fabricant de mașini de cusut și biciclete

Arad, strada Weitzer János,
 (Palatul Minorităților).

unde se află biciclete de toate felurile cu
 prețul cel mai moderat. Reparațiunile se fac
 punctual. — Mașini de cusut se află în ma-
 gazin permanent. Condițiuni favorabile pentru
 plată în rate.

Fondat la anul 1892.
KAULICH ETEL

BUDAPEST
 numai IV.
 Szervita-tér
 5, félem.

demultei deco-
 rat, cel mai vechi
 și mai plăcut

atelier
 de
corsete

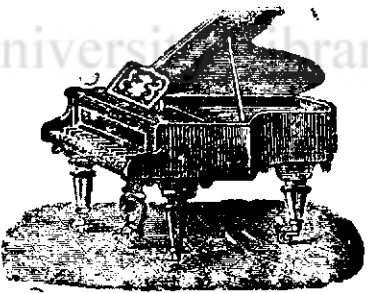
în care se con-
 fecționează cor-
 sete reform ne-
 vătămător să-
 nătății, în față
 drept, stomacul
 îl lasă liber, to-
 așa și susținea-
 rea de piept,
 strângătoarea
 de foale și de
 șolduri, susție-
 toare de spate,
 precum și cor-
 sete ortopedice
 după moda ire-
 centă și solide
 pe lângă prețuri

moderate. — Cataloguri ilustrate și îndrumare pentru lu-
 area măsurii așa în loc ca și în provincie se trimit gra-
 tuit cu porto franco.

KOMÁROMI N. UTÓDA
Risko Alajos

Debreczen, Hunyadi-tér 11.

În marele magazin de plane și instrmente
 muzicale ține tot felul de plane de cali-
 tatea cea mai
 bună, cimbale
 și tot felul de in-
 strumente cu
 coarde și de
 alamă, precum
 și tot felul de
 părți din cari se

compun instrumentele, coarde veritabile de
 Roma.

Se angajează să acordeze tot felul de plane
 și să le repare, așa în loc ca și în provin-
 — cie, cu cea mai mare pricepere specială. —

AVIS!

Am onoare a aduce la cunoștința On.
 domni preoți și comuni
 bisericești că în atelierul
 meu

fac haine
bisericești,
 haine pentru preoți
 odăjdii, steaguri,
 prapori, haine pen-
 tru diaconi și îmbră-
 căminte albe pentru
 băeți etc., cu prețurile
 cele mai ieftine și prompt.
 Așteptând sprijinul DV.

sunt cu stimă:

Stefan Radonits

KIKINDA,

strada Sârbească No 2455, în arpopie-
 ereză postei mare.

Au sosit obiecte de ocaziune!

Brunner Béla

prăvălie de modă și specialități.
Arad, în piața Szabadság nrul 20.
 (Strada Forray, palatul contelui Nádasdy.)

Recomandă magazinul său bogat de marfă, unde
 se pot căpăta cele mai frumoase cadouri de
 ocaziune.

Pălărilile cele mai moderne, cămeși, gulere,
 mănuși, cravate, batiste, ciorapi etc.

Mare asortiment de coloniale Franceze și Engleze
Mare fărâg de ocaziune!

Prețuri ieftine! Serviciu prompt!
 Comande din provincie se efectuează la moment.

Câteva cuvinte asupra
boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărată că în vre-
 mea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor
 oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt
 afrodate și cari în urma ușurimei din tinerețe și
 prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul ner-
 vos și puterea spirituală. E timpul suprem ca
 acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Tre-
 bue să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri
 binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce pri-
 vește viața sexuală — trebuie să fie cineva căruia
 oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială
 și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e
 în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și
 cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic
 specialist, conștiincios, care știe să dea asupra
 vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și mor-
 burilor ce deja eventual există, atunci apoi va
 însoți existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest
 scop e institutul renumit în toată țara al Dr-ului
PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta
 VII, Rákóczi-ut 10), unde pe lângă discreția cea
 mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și
 femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde
 sângele și sucurile trupești ale bolnavului se curăță,
 nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează
 de materiile de boală, chinurile sufletului i-se li-
 nistesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PA-
 LOCZ vindecă deja de ani de zile repede și ra-
 dical cu metoda lui proprie de vindecare, chiar
 și cazurile cele mai negleșite, ranele siflice, boalele
 de țevă, bășică, nervi și șira spinării, începăturile
 de confusie a minții, urmările naiei și ale siflii-
 sului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii băr-
 bătești (impotența), vătămurile, boala de sânge,
 de piele și toate boalele organelor sexuale fe-
 melești. Pentru femei e sală de așteptare sepa-
 rată și esire separată. În ceea ce privește cura,
 depărtarea nu este piedecă, căci dacă cineva, din
 orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci
 i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin
 scrisoare (în epistolă și de ajuns a se înlătura
 numai marca de răspuns). Limba română se vor-
 bește perfect. După încheierea curei, epistolele
 se ard, ori la dorință se retrimite fie-cărui. Insti-
 tutul se îngrijește și de medicamente speciale.
 Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m.
 și până la 5 ore p. m. (Duminecă până la 12 ore
 a. m.) Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, spe-
 cialist, Budapesta VII, Rákóczi-ut 10.

Vânzare de trăsură

Se află de vânzare

● trăsură cu coperiș folosite ●

și alte

●● trăsură noi de tot soiul ●●

cu prețuri ieftine.

Se primesc spre reparare — în timp
 scurt și preț moderat — trăsură fo-
 losite, sau se schimbă.

Olasz Lajos, Arad

fabricant de trăsură

Erzsébet királyné-körút, vis-à-vis de Ipartestület.

**NOROCUL LUI
BOGDÁNY
E FĂRĂ PĂRECHE.**

Au câștigat la noi cu loteria de clasă maghiară de stat privilegiată:

602.000

cor. cu nr. 240

602.000

cor. cu nr. 12698

602.000

cor. cu nr. 85306

602.000

cor. cu nr. 92044

602.000

cor. cu nr. 98924

400.000

cor. cu nr. 11119

400.000

cor. cu nr. 76062

200.000

cor. cu nr. 25534

200.000

cor. cu nr. 27557

200.000

cor. cu nr. 46006

200.000

cor. cu nr. 92049

100.000

cor. cu nr. 15630

100.000

cor. cu nr. 20838

100.000

cor. cu nr. 70169

100.000

cor. cu nr. 79559

100.000

cor. cu nr. 86860

100.000

cor. cu nr. 94780

90.000 coroane cu nrul 2407

80.000 „ „ 27665

80.000 „ „ 60277

50.000 „ „ 36234

50.000 „ „ 93004

40.000 „ „ 266

40.000 „ „ 395

40.000 „ „ 27539

40.000 „ „ 117255

Și afară de asta au câștigat 30.000, 25.000, 20.000, 15.000 și 10.000 cor.

BOGDÁNY S.

Biurul de losuri din capitală
Budapest, VI., Károly-körut 20.
Tragerea e în 21 și 23 Noemvrie

1/8 los.	1/4 los.	1/2 los.	1/1 los.
1-50 cor.	3- cor.	6- cor.	12- c.

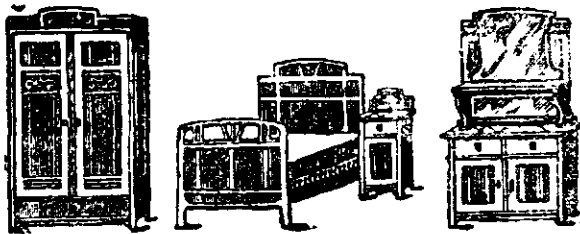
În provincie se trimite losuri cu rambursă sau după trimiterea banilor.

COVOARE

în toate calitățile,
saci pentru bucate,
ponyve impenetrabile
ștranguri și sfoară

în cantități mici și mare se pot căpăta ieftin
la prăvălia de articole industriale din
Ardeal și Bácska.

Reich B. Károly Fia és Társa.
Arad Andrassy tér 6 (Verbos-ház).

Fabrică de mobile.

Cel mai ieftin izvor de a procura mobile
e în TIMIȘIORA.

Mare magazin cu tot felul de mobile
pentru mirese, dormitoare,
saloane, cafenele, hote-
luri etc., dela cele mai simple până
la cele mai elegante.

Primesc tot felul de aranjamente pentru
biurouri de cancelarii și bolte, pregătirea
meselor de biliard după deseme date sau
planuite și desemnate de mine; nu altcum
și tot felul de lucruri și mobile pentru edi-
ficii cari aparțin branșei măsuritului.

Onoratul public poate fi sigur de lucruri
solide și serviciu prompt.

Mobile se dau și pe lângă preț plă-
tibil în rate lunare.

În așteptarea comandelor, rămân
cu deosebită stîmă:

FORMAYER ALBERT

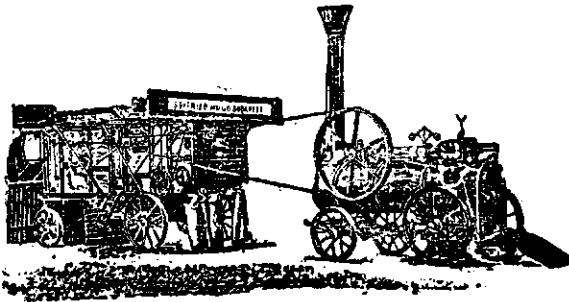
fabricant de mobile în

Temesvár

Oravicza

Gyárvaros, 3 király-u. 6.

Pö-utca.

Provisiuni de mașini cu vapor
LOCOMOBILE

făcător de jirezi de paie

în formă întrebunțată și cu dregere
se pot căpăta pe lângă condiții de plătire
foarte favorabilă la firma

SEIFRIED HUGÓ

BUDAPEST, V., str. Katona József 17.

Prăvălie nouă! **Fischer Mór** Prăvălie nouă!
ARAD
Piața Andrassy 20.
(Palatul Fischer Eliz.)

Magazin bogat asortat de cele mai bune
articoale de porțelan

sticlă,
LĂMPI
RAME,

argintărie-china și alpacca
obiecte de lux și tacămuri.

Jucării de copii. Păpuși.
TRUSOURI DE MIRESE.

Cel mai bun izvor pentru obiecte de ocazie
și cadouri.

Rame din cele mai frumoase, se pregătesc re-
pede și punctual.

Serviciu prompt și cu atenție!

GUMMI!

Fabricațiune de specialitate adevărată
franceză și americană în ambalagiu
original.

Recomandată de medici!
Siguritate necondiționată!
Prețul în valoare de coroană duzina
cu 2, 4, 6, 8, 10, 12.

Noutate de origine americană până
acum neîntrecută!
„Silk Finish
Nevertear“

Tinde siguranță completă în urma în-
tinderii și fineței extraordinare. —
Prețul 10—12 cor.

Douts-americans duzina cu 6, 8, 10 cor. Preservativ
feminine „Pecssarium oclusivum“, după profesorul
Mensinga la ordin medical. Prețul dela 8—5. cor.

Adevărate sponghii franceze de siguranță preservativă.
Prețul: duzina 6—12 cor.

Nou! Auto vaginal spray: cel mai **Nou!**
sigur și mai comot preser-
vativ feminin ca specialitate. Multe mii de dec-
larațiuni recunoscătoare! Prețul 15 cor.

Feritivă! Nu vă lăsați a fi influențați prin
marfă mai ieftină, pentru că scopu-
lui corăspund în adevăr numai preservativele
originale americane!!!

Brăul „Diana“ legătoare pentru period.
Legătoare pentru pânțece
buric, sau contra durerilor de stomac.
(Servitiu feminin.)

Giorapi de gumi, contra lărgiri vinelor,
precnm și la picioarele copiilor.
Tot felul de recuzite highienice trebuincioase la
îngrijirea și comoditatea bolnavilor. Pe lângă
prețuri originale de fabrică.

Cel mai nou catalog se trimite gratis
în plic închis și în mod secret.

Se capătă la fabrica de legătoare medicale din

Keleti J. Budapest, IV,
Koronaher-
czeg-u. 17—18

Cei ce se provoacă la anunțul acesta capătă
20% rabat.

Dela mine **se pot procura**
mașini de cusut, economice și biciclete
cu prețurile cele mai reduse și
pe lângă solvire în rate.

Atelier reparator mechanic. Reparări se efep-
tuesc grabnic și punctual și în provinciă.
Falk Imre,
Kolozsvar, Deák Ferencz-u. 30.
Széchenyi-tér 39.

Cel mai bun loc de cumpărat

TEA rusească

veritabilă

de China și Caravan în pachete originale măsurate.

Rum Jamaika

diferite soiuri veritabile
în sticle proprii se pot găsi

la drogueria și parfumeria lui

Vojtek és Weisz ARAD.

Forte-pianuri și pianine vestite în toată lumea,

mechanică engleză,
se espătă cu cele mai
moderate prețuri re-
cunoscută de cea
mai bună măstru-
pian din Viena la
firma

Reményi Mihály

liferantul de muzicalii la academia reg.

în Budapesta, strada Király nr. 58

lângă „Academia ungurească de muzică“, care acum se edifică.

Reperaturi și stimulări de pian execută pentru capitală și provincă numai prin cei mai experți și desteri măestrii și pe lângă garanță cu prețurile cele mai moderate.

Forte-pianuri vechi și folosite le schimbă cu noi.

Mare deposit de harmonii europene și americane.

— Prospecte gratis și franco. —

CUMPĂRĂTURI DE OCASIE!

Aduc la cunoștința on. public, că am cumpărat prăvălia de porcelanuri și sticlărie a Fraților Gebhart și din cauza greutăților mutatului, toate articolele ce se află în magazin, precum sticlării, porcelanuri, lămpi, lustre de gaz și electrice, tot felul de articole de podoabă, tăcămuri de masă de alpaun și alpaca de argint, vase de tert din nickel ș. a.

le vând cu preț redus
despre ce rog pe on. public să se convingă

Cu deosebită stimă:

Următorul Fraților Gebhart

RAUCH RAIMUND.

Prețuri ieftine!

Mobilierul prăvăliei e de vândut.

Grósz Nagy Ferencz, farmacist

DERRECZEN, str. Șaș nr. 8.

farmacia „Arany egyszarvu“.

Recomandă medicamente speciale preparate.

Numai există reumă!

Cine voiește să scape de ori ce soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul

Király Balzsam

al cărui efect vindecător recunoscut și de medici.

1 sticlă mare 2 cor. 65 fil. cu îndrumare. 3 sticle mari 6 cor. 65 fil. cu îndrumare, porto franco cu rambursă.

Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai eficace medicament.

Numai există reumă!

MUSTAȚA E FRUMOASĂ!

dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSÁG

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătite din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin postă se trimite numai 3 borcane cu 2-15 Cor. Pe lângă rambursă gratuit.

Parfumuri de tot felul

cu 1, 2, și 3 cor. sticla.

MEDICAMENT PENTRU VOPSIREA PĂRULUI

în culori blond, brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndeajuns, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înapreste părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., e de ajuns pe un an întreg.

Mare deposit de medicamente speciale din țară și streinătate, articole de lux, bandage etc. etc. etc.

CEL MAI SIGUR MIJLOC DE ÎNFRUMȘETARE e

Crema de față Fáy-féle Arcz-Crém

efectul e miraculos! Infrumșetiază, întinerește! Cel mai escelent mijloc contra pistriilor a petelor ficat și a tuturor necurătențiilor de față. Un borcan 1 coroană săpunul 1 coroană bucata. — — —

Depozit princ. de exped. Grósz Nagy Ferencz, farm. Debreczen.

IULIU ERŐS

SIBIU (NAGYSZEBEN).

Noutăți în toate soiurile de oroloage, juvaere, articoli de aur și argint, cadouri de nuntă și bottez, inele de fidanțare gata, cercei, lanțuri de oroloage, brățare, utensilii pentru biserici și masă, obiecte de lux de toate soiurile în aur și argint.

Fiecare obiect de aur sau argint e examinat oficios și proba oficioasă vizibilă exact, afară de aceea se garantează în scris, că obiectul e veritabil. Trimitere numai cu rambursă.

Prețuranto ilustrate la cerere gratis și franco.